

บทที่ 2

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในประเทศ

2.1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั่วไป

อุตสาหกรรมอาหารกลุ่มน้ำตาล กากน้ำตาล และผลิตภัณฑ์จากน้ำตาล นับเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศ เพราะสามารถสร้างรายได้ที่ยั่งยืนให้แก่ประเทศได้ โดยใช้วัตถุดิบจากผลผลิตภายในประเทศทั้งหมด ในขณะที่ต้องใช้ปริมาณเงินลงทุนสูงกว่า 100,000 ล้านบาท นอกจากนี้อุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลยังถือเป็นอุตสาหกรรมพื้นฐานที่จะนำไปสู่การพัฒนาอุตสาหกรรมอาหาร ยา ขนอม และเครื่องดื่ม อีกมากมาย และผลพลอยได้จากการผลิตน้ำตาลสามารถนำไปใช้เป็นวัตถุดิบหลักในอุตสาหกรรมต่อเนื่องอื่น ๆ อีกหลายอุตสาหกรรม ได้แก่ การผลิตแอลกอฮอล์ ไม้อัด กระดาษ ปุ๋ย อาหารสัตว์ รวมไปถึงการผลิตกระแสไฟฟ้าและพลังงานทดแทน

การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายนอกของอุตสาหกรรม เป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมอาหารกลุ่มน้ำตาล กากน้ำตาล และผลิตภัณฑ์จากน้ำตาล ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยเฉพาะสภาพแวดล้อมทางการเมืองและกฎหมาย ที่ส่งผลกระทบโดยตรงกับอุตสาหกรรมน้ำตาล เนื่องจากการดำเนินงานทั้งหมดต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย เช่นการปรับขึ้นราคาน้ำตาลต้องผ่านมติของคณะรัฐมนตรีก่อน ในส่วนของสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ ปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่ทุกอุตสาหกรรมกำลังเผชิญอยู่ คือ ปัญหาเศรษฐกิจโลกที่มีการชะลอตัวในทุกภาคส่วน ทั้งภาคอุตสาหกรรม การค้า และการบริการ ได้ปรับลดการลงทุน และการบริโภคลง ประกอบกับราคาน้ำมันที่ผันผวนตลอดเวลา โดยน้ำมันจัดเป็นต้นทุนการผลิตที่สำคัญและจะส่งผลกระทบต่อราคาสินค้า นอกจากนี้อัตราเงินเฟ้อของไทยมีแนวโน้มสูงตามราคาสินค้าที่เพิ่ม รวมถึงค่าเงินบาทที่แข็งค่าขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อรายได้จากการส่งออกน้ำตาล ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม ปัจจุบันคนไทยใส่ใจห่วงใยดูแลสุขภาพมากขึ้นโดยลดปริมาณการบริโภคน้ำตาล เปลี่ยนพฤติกรรมไปรับประทานน้ำตาลเทียมแทน ทำให้ธุรกิจต้องปรับปรุงผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องกับความต้องการ นอกจากนี้ผู้ผลิตน้ำตาลยังต้องแข่งขันกันในด้านเทคโนโลยีการผลิต เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ลดต้นทุน และเพิ่มคุณภาพของผลิตภัณฑ์ให้ดียิ่งขึ้น

ดังนั้นการศึกษาสภาพแวดล้อมทั่วไปของอุตสาหกรรมอาหารกลุ่มน้ำตาล กากน้ำตาล และผลิตภัณฑ์จากน้ำตาล จะช่วยให้ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

สามารถวางแผน และตัดสินใจในการดำเนินธุรกิจ เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา และเพื่อลดความเสี่ยงในการดำเนินการให้น้อยที่สุด

2.2 การวิเคราะห์ด้านการเมือง กฎหมาย ข้อบังคับ และผลกระทบ

2.2.1 การเมืองและผลกระทบ

หลังจากการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2550 ประเทศไทยมีการจัดตั้งคณะรัฐบาลชุดใหม่ นำโดยนายสมัคร สุนทรเวช เป็นนายกรัฐมนตรี และเมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2551 ได้แถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภา เพื่อให้ทราบเจตนารมณ์ ยุทธศาสตร์ และนโยบายของรัฐบาล ที่มุ่งมั่นจะสร้างเสถียรภาพและความมั่นคงก้าวหน้าในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง และสร้างความสมานฉันท์ให้เกิดขึ้น รัฐบาลได้กำหนดนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินที่สำคัญ โดยแบ่งการดำเนินการเป็น 2 ระยะ คือ ระยะเร่งด่วนที่ต้องเริ่มดำเนินการในปีแรก และระยะการบริหารราชการ 4 ปีของรัฐบาล ดังต่อไปนี้

1) นโยบายเร่งด่วนที่จะเริ่มดำเนินการในปีแรก

- 1.1) สร้างความปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติและฟื้นฟูประชาธิปไตย
- 1.2) แก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้
- 1.3) เร่งรัดแก้ไขปัญหายาเสพติดและปราบปรามผู้มีอิทธิพล โดยยังคงยึดหลักการ “ผู้เสพ คือผู้ป่วยที่ต้องได้รับการรักษา ส่วนผู้ค้า คือผู้ที่ต้องได้รับโทษตามกฎหมายการยุติธรรม”
- 1.4) ดำเนินมาตรการในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนและผู้ประกอบการ
- 1.5) เพิ่มศักยภาพของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เป็นแหล่งเงินหมุนเวียนในการลงทุน สร้างงานและอาชีพ สร้างรายได้และลดรายจ่ายให้แก่ประชาชนในชุมชนและวิสาหกิจขนาดเล็กในครัวเรือน พัฒนากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่มีการบริหารจัดการที่ดีให้สามารถยกระดับเป็นธนาคารหมู่บ้านและชุมชน
- 1.6) จัดสรรงบประมาณตามขนาดประชากร (Small Medium Large: SML) ให้ครบทุกหมู่บ้านและชุมชน เพื่อสร้างโอกาสให้ชุมชนสามารถแก้ปัญหของชุมชนด้วยตนเองและพัฒนาโครงการที่จะก่อให้เกิดรายได้อย่างยั่งยืน
- 1.7) สานต่อโครงการธนาคารเพื่อประชาชน เพื่อกระจายโอกาสการเข้าถึงแหล่งเงินให้แก่ประชาชนผู้มีรายได้น้อย สร้างทางเลือกและลดการพึ่งพาแหล่งเงินกู้ในระบบ ซึ่งจะทำให้ประชาชนมีโอกาสในการสร้างงาน สร้างรายได้ด้วยตนเอง

1.8) สนับสนุนสินเชื่อแก่ผู้ประกอบการขนาดกลาง ขนาดย่อม และวิสาหกิจชุมชนเพื่อสร้างโอกาสในการลงทุนและสร้างรายได้ ผ่านสถาบันการเงินของรัฐและธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย

1.9) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ เพื่อให้แต่ละชุมชนสามารถใช้ทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่นในการพัฒนาสินค้า

1.10) พักหนี้ของเกษตรกรรายย่อยและยากจน ที่ผ่านกระบวนการจัดทำแผนฟื้นฟูอาชีพ เพื่อสร้างโอกาสให้เกษตรกรสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตด้วยการสร้างรายได้และอาชีพที่มั่นคง

1.11) สร้างระบบประกันความเสี่ยงให้เกษตรกร เพื่อลดความเสี่ยง อันเนื่องมาจากผลกระทบความเสียหายจากภัยธรรมชาติ และสร้างกลไกในการสร้างเสถียรภาพราคาของสินค้าเกษตรที่เป็นธรรม

1.12) ขยายบทบาทของศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fix-it Center) และสถาบันอาชีวศึกษา เพื่อให้คำแนะนำและถ่ายทอดความรู้ในการใช้ การดูแลรักษาและซ่อมบำรุงเครื่องมือ อุปกรณ์การประกอบอาชีพ เครื่องใช้ในครัวเรือน

1.13) สร้างโอกาสให้ประชาชนได้มีที่อยู่อาศัยอย่างทั่วถึง เช่น โครงการ “บ้านเอื้ออาทร” “บ้านรัฐสวัสดิการ” และ “ที่อยู่อาศัยของตนเองเป็นครั้งแรก” โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ซึ่งสามารถเดินทางเชื่อมระหว่างกรุงเทพมหานครและปริมณฑลด้วยระบบขนส่งมวลชนได้อย่างสะดวก

1.14) เร่งรัดการลงทุนที่สำคัญของประเทศ เช่น การพัฒนาระบบรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล 9 สาย รถไฟฟ้าความเร็วสูง รถไฟทางคู่ รถไฟชานเมือง และรถไฟกึ่งปลาเชื่อมโยงจังหวัดที่ยังไม่มีรถไฟขนส่งผู้โดยสารและขนส่งสินค้า

1.15) ดำเนินมาตรการลดผลกระทบจากราคาพลังงาน โดยเร่งรัดโครงการส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนจากก๊าซธรรมชาติและผลผลิตทางการเกษตร เช่น แก๊สโซฮอลล์ ไบโอดีเซล รวมทั้งเร่งรัดมาตรการประหยัดพลังงานและการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อลดภาระการนำเข้าน้ำมันจากต่างประเทศ

1.16) ฟื้นความเชื่อมั่นด้านการลงทุนและส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไทย โดยประกาศให้ปี 2541-2552 เป็น “ปีแห่งการลงทุน” และ “ปีแห่งการท่องเที่ยวไทย”

1.17) วางระบบการถือครองที่ดินและกำหนดแนวเขตการใช้ที่ดินให้ทั่วถึงและเป็นธรรม โดยใช้ข้อมูลระบบภูมิสารสนเทศ ภายใต้กระบวนการที่ชุมชนมีส่วนร่วม เพื่อให้ประชาชนมีที่ดินทำกินและประกอบอาชีพอย่างทั่วถึงและพอเพียง

1.18) ขยายพื้นที่ชลประทานและเพิ่มประสิทธิภาพระบบชลประทาน โดยฟื้นฟูและขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติ รวมทั้งพัฒนาแหล่งน้ำผิวดินและใต้ดิน

1.19) เร่งรัดมาตรการโครงการเพื่อบรรเทาผลกระทบจากวิกฤติโลกร้อน โดยส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน เอกชน และชุมชน ให้มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

ในส่วนของนโยบายที่จะดำเนินการภายในช่วงระยะ 4 ปีของรัฐบาลชุดนี้ รัฐบาลจะดำเนินการนโยบายหลักการบริหารประเทศซึ่งปรากฏตามนโยบายข้อที่ 2 ถึงข้อที่ 8 ดังต่อไปนี้

2) นโยบายสังคมและคุณภาพชีวิต

- 2.1) นโยบายการศึกษา
- 2.2) นโยบายแรงงาน
- 2.3) นโยบายการพัฒนาคุณภาพของประชาชน
- 2.4) นโยบายศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม
- 2.5) นโยบายความมั่นคงของชีวิตและสังคม

3) นโยบายเศรษฐกิจ

- 3.1) นโยบายการเงินการคลัง
- 3.2) นโยบายปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ
- 3.3) นโยบายโครงสร้างพื้นฐาน และระบบบริหารจัดการขนส่งมวลชน สินค้าและบริการ
- 3.4) นโยบายพลังงาน
- 3.5) นโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศ

4) นโยบายที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4.1) อนุรักษ์ พัฒนา และใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจ

4.2) เร่งรัดการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายใต้การมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน

4.3) อนุรักษ์ทรัพยากรดินและป่าไม้ โดยการยุติการเผาไร่นาและทำลายหน้าดิน การลดการใช้สารเคมีเพื่อการเกษตร รวมทั้งการฟื้นฟูดินและป้องกันการชะล้างทำลายดิน

4.4) จัดให้มีมาตรการป้องกันและพัฒนาระบบข้อมูลและเตือนภัยจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ

4.5) เร่งรัดการควบคุมมลพิษทางอากาศ ขยะ น้ำเสีย กลิ่น และเสียง ที่เกิดจากการผลิตและบริการ โดยเฉพาะเร่งรัดการสร้างระบบบำบัดน้ำเสียที่เกิดขึ้นจากสังคมเมืองและการผลิตในภาคเกษตรและอุตสาหกรรม

4.6) ส่งเสริมให้ภาครัฐและภาคเอกชนวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม การผลิตวัสดุที่สามารถย่อยสลายได้

4.7) ส่งเสริมการสร้างความสะดวกทางด้านการติดต่อ รวมทั้งการดำเนินกิจกรรมและการปรับปรุงกิจกรรมการผลิตและการบริโภค

5) นโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม

5.1) ส่งเสริมการนำงานวิจัยทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาประเทศ ควบคู่กับการพัฒนาระบบวิจัยและพัฒนาเชิงนวัตกรรมที่มีอยู่ให้สนองความต้องการของภาคการผลิตและบริการ

5.2) สร้างเสริมความรู้ความคิดของประชาชนทางด้านวิทยาศาสตร์ พร้อมทั้งเร่งผลิตและพัฒนาบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีคุณภาพและคุณธรรมให้สอดคล้องกับการเจริญเติบโตของภาคการผลิตและบริการ

5.3) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมให้มีคุณภาพและปริมาณที่เพียงพอกับความต้องการ และสนับสนุนการสร้างทรัพย์สินทางปัญญาของคนไทยเพื่อป้องกันมิให้ไทยถูกเอาเปรียบทางเทคโนโลยีจากต่างประเทศ

5.4) ปรับปรุงระบบการวิจัยของประเทศให้สอดคล้องกับการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ

6) นโยบายการต่างประเทศและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

6.1) ส่งเสริมและพัฒนาความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน โดยส่งเสริมความร่วมมือทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาชน และสื่อมวลชน เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดีและความใกล้ชิดระหว่างกัน ภายใต้กรอบความร่วมมืออนุภูมิภาค เช่น ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (ACMECS) แผนงานความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS) แผนงานความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง (GMS) แผนงานความร่วมมือทางเศรษฐกิจอินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย (IMT-GT) และความริเริ่มแห่งอ่าวเบงกอลสำหรับความร่วมมือหลากหลายสาขาทางวิชาการและเศรษฐกิจ (BIMSTEC) เป็นต้น

6.2) ส่งเสริมความร่วมมือกับประเทศในเอเชีย กรอบความร่วมมือเอเชีย และเพิ่มบทบาทในการสร้างความแข็งแกร่งของอาเซียน

6.3) มีบทบาทที่สร้างสรรค์ในองค์การระหว่างประเทศ โดยเฉพาะเวทีสหประชาชาติและองค์การระดับประมุขีภาคต่างๆ

6.4) กระชับความร่วมมือและความเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์กับประเทศและกลุ่มประเทศที่มีบทบาทสำคัญของโลก จัดทำข้อตกลงการค้าเสรีในกรอบพหุภาคีและกับประเทศต่างๆ

6.5) ดำเนินงานเชิงรุกทางการทูตเพื่อประชาชน วัฒนธรรม และการศึกษา ตลอดจนการแลกเปลี่ยนในระดับประชาชนกับนานาชาติ

6.6) คุ้มครองผลประโยชน์ของคนไทย คู่แลคนไทยและแรงงานไทยในต่างประเทศ โดยเฉพาะคนไทยที่ประกอบอาชีพและมีถิ่นฐานในต่างประเทศ ส่งเสริมบทบาทของชุมชนชาวไทย ในการรักษาเอกลักษณ์และความเป็นไทย

7) นโยบายความมั่นคงของรัฐ

7.1) เกิดทุนและพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ ดำรงรักษาไว้ซึ่งพระบรมเชษฐาภพแห่งพระมหากษัตริย์มิให้ผู้ใดล่วงละเมิดได้

7.2) เสริมสร้างระบบป้องกันประเทศให้มีความมั่นคง มีศักยภาพในการรักษาเอกราชอธิปไตย บูรณภาพแห่งเขตอำนาจรัฐ และผลประโยชน์ของชาติ โดยมุ่งพัฒนาความทันสมัยของอาวุธยุทโธปกรณ์ และเตรียมความพร้อมของกำลังพลในกองทัพ

7.3) เร่งพัฒนาระบบการจัดการเพื่อแก้ไขปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมือง แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย และบุคคลที่ยังไม่มีสถานะที่ชัดเจน เน้นการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดกับขบวนการลักลอบเข้าเมืองที่ผู้มีอิทธิพลให้การสนับสนุน

7.4) พัฒนาและเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ รวมทั้งมุ่งพัฒนาระบบบริหารจัดการพื้นที่ชายแดนให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ควบคู่กับการรักษาความมั่นคง

7.5) ปฏิรูประบบข่าวกรองให้เกิดประโยชน์ต่อการรักษาความมั่นคงและการเสริมสร้างผลประโยชน์ของชาติ

7.6) พัฒนาระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติ โดยเน้นการบริหารวิกฤติการณ์ทั้งที่เกิดจากภัยธรรมชาติและภัยที่มนุษย์สร้างขึ้น

8) นโยบายการบริหารจัดการที่ดี

8.1) ประสิทธิภาพการบริหารราชการแผ่นดิน

8.2) กฎหมายและการยุติธรรม

8.3) ส่งเสริมให้ประชาชนมีโอกาสได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากทางราชการและส่งเสริมให้ประชาชนมีโอกาสได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากทางราชการและสื่อสาธารณะอื่นได้อย่างกว้างขวาง ถูกต้อง เป็นธรรม และรวดเร็ว

หลังจากที่รัฐบาลประกาศนโยบายในการพัฒนาประเทศได้ 3 เดือน รัฐบาลมีแนวคิดที่จะทำการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ฉบับปี 2550 ซึ่งสร้างความไม่พอใจต่อกลุ่มบุคคลหลายฝ่าย โดยเฉพาะกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย จนเป็นเหตุให้ต้องเกิดการชุมนุมประท้วง ซึ่งจากสถานการณ์ดังกล่าว ทำให้เกิดผลกระทบต่อความเชื่อมั่นด้านเศรษฐกิจ ต่อนักลงทุนชาวไทยและชาวต่างชาติ ชะลอการลงทุนในทุกรูปแบบเพราะไม่แน่ใจในเสถียรภาพและความมั่นคงของรัฐบาล

¹ผศ.ดร. เสาวณีย์ ไทยรุ่งโรจน์ รองอธิการบดีฝ่ายวิจัย มหาวิทยาลัยหอการค้าไทยเปิดเผยว่า ผลสำรวจดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคประจำเดือนเมษายน 2551 จากกลุ่มตัวอย่าง 2,242 คนในเขตกรุงเทพฯและปริมณฑลว่า ดัชนีความเชื่อมั่นทุกรายการปรับลดลง โดยดัชนีความเชื่อมั่นเกี่ยวกับเศรษฐกิจไทยโดยรวม ปรับตัวลดลงมาอยู่ที่ 73.0% จากเดือนมีนาคมที่ผ่านมาที่ระดับ 73.8% ดัชนีความเชื่อมั่นเกี่ยวกับโอกาสหางานอยู่ที่ระดับ 72.7% จากเดือนที่ผ่านมาที่ระดับ 73.5% และดัชนีเกี่ยวกับรายได้ในอนาคตอยู่ที่ระดับ 94.0% จากเดือนที่ผ่านมาที่ระดับ 94.6% ส่งผลให้ดัชนีความเชื่อมั่นของผู้บริโภค ปรับตัวลดลงเป็นครั้งแรกในรอบ 6 เดือน จากระดับ 80.7% ในเดือนมีนาคมเป็น 79.9% ในเดือนเมษายน โดยดัชนีความเชื่อมั่นโดยรวมยังคงเคลื่อนไหวต่ำกว่าระดับ 100 ต่อเนื่องเป็นเดือนที่ 46 แสดงว่าผู้บริโภคยังคงไม่มั่นใจในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

สำหรับปัจจัยลบที่มีผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของผู้บริโภคในเดือนเมษายน มาจากการปรับขึ้นราคาขายปลีกน้ำมันเบนซินและดีเซลประมาณ 2 บาทต่อลิตร ซึ่งน้ำมันเบนซินปรับราคาจากระดับ 34.59 บาทต่อลิตรเป็น 36.59 บาทต่อลิตร และน้ำมันดีเซลปรับราคาจากระดับ 31.44 บาทต่อลิตรเป็น 33.44 บาทต่อลิตร ความวิตกกังวลเกี่ยวกับสถานการณ์ทางการเมืองด้านการยุบพรรคและการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ปัญหาค่าครองชีพและราคาสินค้าที่ยังทรงตัวในระดับสูง ปัญหาสินเชื่อสหรัฐ (ซับไพร์ม) และการชะลอตัวของเศรษฐกิจสหรัฐ แนวโน้มการแข็งค่าของเงินบาท

นอกจากนี้ ผลสำรวจความเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ของประเทศไทยในสายตา นักลงทุนต่างชาติ ทั้งที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนและไม่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากรัฐบาลจำนวน 156 ตัวอย่างในช่วงระหว่างวันที่ 12-14 พ.ค. ที่ผ่านมา พบว่า เมื่อสอบถามถึงประเด็นที่กังวลมากที่สุดเกี่ยวกับประเทศไทย นักลงทุนส่วนใหญ่ คิดเป็น 13.6% กังวลเกี่ยวกับปัญหาเสถียรภาพทางการเมือง รองลงมาคิดเป็น 10.7% แก่ปัญหาราคาน้ำมันแพง 10.3% ปัญหาเศรษฐกิจ 8.8% ปัญหาแรงงาน และ 7.6% ปัญหาการลงทุน นอกจากนี้ยังสอบถามถึงความน่าสนใจในการลงทุนในไทยเปรียบเทียบกับประเทศในอาเซียน พบว่านักลงทุนส่วนใหญ่ 31.8% สนใจที่จะลงทุนในประเทศเวียดนามมากกว่า รองลงมา 30% สนใจลงทุนในไทย และ 22.4% สนใจลงทุนในมาเลเซีย

ทั้งนี้เมื่อถามถึงระดับความรุนแรงของปัญหาการเมืองไทย นักลงทุนส่วนใหญ่ 37.8% มองว่าปานกลาง รองลงมา 36.5% มองว่าเลวร้าย 13.5% มองว่าเลวร้ายมาก ๆ 8.1% มองว่าดี และ 4.1% มองว่าดีมาก ๆ นอกจากนี้ ยังได้สอบถามถึงความต้องการลงทุนเพิ่มในประเทศไทยในภาวะการเมืองปัจจุบันพบว่านักลงทุนส่วนใหญ่ 53.4% ตอบว่าไม่สนใจลงทุนเพิ่ม และ 46.6% ตอบว่าสนใจลงทุนเพิ่ม และหากจะลงทุนเพิ่มจะเลือกลงทุนในช่วงใด ซึ่งนักลงทุนส่วนใหญ่

¹ ผศ.ดร.เสาวณีย์ ไทยรุ่งโรจน์, ผลสำรวจความเชื่อมั่นผู้บริโภคประจำเดือนเมษายน 2551, มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, มิถุนายน 2551.

33.3% ตอบว่าปี 2552 จึงจะตัดสินใจลงทุนเพิ่มหากสถานการณ์ทางการเมืองดีขึ้น รองลงมา 27.8% ตอบว่าไตรมาสที่ 4 ปี 2551 23.6% ตอบว่าไตรมาสที่ 3 ปี 2551 9.7 % ตอบว่าไตรมาสที่ 1 ปี 2551 และ 5.6% ตอบว่าไตรมาสที่ 2 ปี 2551 เมื่อสอบถามว่าปัญหาการเมืองและเศรษฐกิจของไทยในปัจจุบันมีผลกระทบต่อการตัดสินใจย้ายฐานการลงทุนไปยังประเทศอื่น ๆ หรือไม่ นักลงทุนส่วนใหญ่ 52.7% ตอบว่ามีผลต่อการตัดสินใจย้ายฐานการลงทุน และอีก 47.3 % ไม่มีผลต่อการตัดสินใจย้ายฐานการลงทุน สำหรับเหตุผลที่ทำให้ให้นักลงทุนส่วนใหญ่ตอบว่ามีผลต่อการย้ายฐานการลงทุนไปยังประเทศเพื่อนบ้าน ส่วนใหญ่ 55% มองว่าเป็นเพราะไทยมีปัญหาความไม่มั่นคงทางการเมือง รองลงมา 25% มองว่านโยบายเศรษฐกิจของไทยไม่มีความชัดเจน 10% มองว่าไทยมีปัญหาด้านเศรษฐกิจ 5% มองว่ามีปัญหาด้านอื่น 2.5% มองว่าสาธารณูปโภคของไทยไม่เพียงพอ และ 2.5% มองว่าไทยมีกฎเกณฑ์ที่เข้มงวดเกินไป นอกจากนี้ นักลงทุนยังมองว่าปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยมากที่สุดขณะนี้คิดเป็น 20.3% คือ ปัญหาการเมือง รองลงมา 17.5% ปัญหาราคาน้ำมันแพง 15.4% ปัญหาด้านความเชื่อมั่น 14.6% ปัญหาอัตราแลกเปลี่ยน 11.2% ปัญหากำลังซื้อ 10.6% ปัญหาราคาสินค้าแพง และ 10.4% ปัญหาด้านอื่น

2.2.2 กฎหมาย นโยบายของรัฐ และผลกระทบ

ก. กฎหมาย

ในช่วงก่อนปีการผลิต 2525-2526 การกำหนดราคาอ้อยเป็นไปโดยเสรี ตามกลไกของตลาด ราคาซื้อขายอ้อยขึ้นอยู่กับภาวะต่อระหว่างชาวไร่อ้อยและโรงงานน้ำตาล ในแต่ละปี ปัญหาที่เกิดขึ้นก็คือ ชาวไร่อ้อยและโรงงานน้ำตาลไม่สามารถตกลงราคากันได้ เนื่องจากราคาน้ำตาลในตลาดโลกผันผวนอยู่ตลอดเวลา เกษตรกรชาวไร่อ้อย ได้รับความเดือดร้อนเพราะรายได้ที่ได้รับไม่แน่นอนและเกิดความรู้สึกไม่มั่นคงในอาชีพการปลูกอ้อย รัฐบาลต้องแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นทุกปี ซึ่งในบางปีต้องชดเชยรายได้ให้กับเกษตรกรชาวไร่อ้อย ทำให้รัฐบาลไม่สามารถจัดระเบียบการบริหารอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลทรายให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีแบบแผนที่ดีได้

จากปัญหาดังกล่าวนั้น ทำให้เกิดแนวความคิดที่จะนำระบบแบ่งปันผลประโยชน์มากำหนดราคารับซื้ออ้อย โดยศึกษาจากรูปแบบระบบการแบ่งปันผลประโยชน์ของประเทศที่ประสบความสำเร็จมาแล้ว เช่น ออสเตรเลีย และแอฟริกาใต้ นำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลทรายของไทย โดยกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นผู้เสนอขออนโยบายนี้ต่อคณะรัฐมนตรี และได้รับการอนุมัติให้นำมาใช้ตั้งแต่ปีการผลิต 2525/26

ในระบบแบ่งปันผลประโยชน์มีการแบ่งน้ำตาลออกเป็น 3 ส่วน คือ น้ำตาลโคเวต้า ก เป็นน้ำตาลทรายที่ผลิตเพื่อการบริโภคภายในประเทศ น้ำตาลทรายโคเวต้า ข และ โคเวต้า ค เป็นน้ำตาลทรายที่ผลิตเพื่อการส่งออก โดยที่น้ำตาลทรายโคเวต้า ข เป็นโคเวต้าสำหรับชาวไร่อ้อย

(บริษัท อ้อยและน้ำตาลไทย จำกัด : หนท.) เพื่อใช้ในการกำหนดราคาและขายน้ำตาลทรายดิบส่งออก เพื่อใช้เป็นบรรทัดฐานในการกำหนดราคาอ้อยที่โรงงานจะรับซื้อ โดยการกำหนดราคาขายนั้นจะทำการส่งคำสั่งขาย SEO (Seller Executable Order) ไปยังตลาดล่วงหน้าที่นิวยอร์กด้วยราคาอ้างอิงนิวยอร์ก หมายเลข 11 (NY#11) ในตลาด Coffee, Sugar and Cocoa Exchange (CSCE) ซึ่งโดยปกติแล้ว หนท. จะทำการเริ่มขายน้ำตาลโคเวต้า ข ในช่วงเดือนตุลาคมถึงเดือนมิถุนายนของปีถัดไป โควต้า ค เป็นโควต้าสำหรับน้ำตาลเพื่อการส่งออกและสำหรับอุตสาหกรรมอาหารที่มีน้ำตาลเป็นส่วนผสมเพื่อการส่งออก ซึ่งโดยปกติแล้วจะทำการขายน้ำตาลโคเวต้า ค ตลอดทั้งปี จากข้อกำหนดในพระราชบัญญัติบังคับให้การส่งออกน้ำตาลทรายออกนอกราชอาณาจักรนั้น โรงงานผู้ผลิตน้ำตาลทรายจะต้องดำเนินการผ่านบริษัทที่เป็นตัวแทนในการส่งออก

โดยรายได้ทั้งหมดจากการขายน้ำตาลทรายทั้ง 3 ส่วน หักด้วยค่าใช้จ่ายที่ยินยอมตกลงกันจะถือเป็นรายได้สุทธิของระบบ ซึ่งจะนำมาแบ่งปันรายได้กันระหว่างเกษตรกรชาวไร่อ้อยและโรงงานน้ำตาล โดยแบ่งให้เกษตรกรชาวไร่อ้อยในอัตราส่วนร้อยละ 70 และโรงงานน้ำตาลในอัตราส่วน 30 หรือคิดเป็นสูตร ดังนี้

ราคาอ้อย	=	$0.7 (r_1 + r_2)$
		อ้อยเข้าหีบ
0.7	=	สัดส่วนของชาวไร่อ้อย
r_1	=	รายรับสุทธิจากการจำหน่ายน้ำตาลภายในประเทศ
r_2	=	รายรับสุทธิจากการจำหน่ายน้ำตาลไปต่างประเทศ
อ้อยเข้าหีบ	=	ปริมาณตันอ้อยที่เข้าหีบในโรงงานทั้งหมด
เมื่อราคาอ้อย	=	บาท/ตัน

ราคาอ้อยขั้นต่ำ ซึ่งกำหนดไว้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของราคาคำนวณ เมื่อได้ตัวเลขที่แท้จริงหลังปิดหีบแล้วจึงคำนวณราคาใหม่อีกครั้ง ราคาภายหลังนี้เป็นราคาอ้อยที่แท้จริงเรียกว่า ราคาอ้อยขั้นสุดท้าย ซึ่งจะประกาศหลังจากปิดบัญชีในวันที่ 30 กันยายนแล้ว ถ้าราคาอ้อยขั้นสุดท้ายสูงกว่าราคาอ้อยขั้นต่ำ ชาวไร่ก็จะได้ราคาอ้อยเพิ่มอีก แต่ถ้าราคาขั้นสุดท้ายต่ำกว่าราคาขั้นต่ำ ราคาอ้อยก็จะถูกหักตามส่วนในปีต่อมา ซึ่งเกิดขึ้นน้อยมาก

จากการแบ่งผลตอบแทนจากสัดส่วน 70:30 ทำให้เกษตรกรชาวไร่อ้อยไม่พอใจกับเกณฑ์การแบ่งดังกล่าว เนื่องจากปัจจุบันโรงงานน้ำตาลส่วนใหญ่ขยายธุรกิจต่อเนื่อง โดยนำผลพลอยได้จากการผลิตน้ำตาล เช่น กากน้ำตาล แปรรูปเป็นพลังงานทดแทน หรือ เอทานอล การผลิตกระแสไฟฟ้า และการผลิตกระดาษ จากความไม่พอใจของชาวไร่อ้อย ทำให้หันไปปลูกพืชอื่นซึ่งให้ราคาดีกว่า เช่น มันสำปะหลัง ยางพารา ข้าวโพด เป็นต้น ยกเว้นปีที่อ้อยราคาดีชาวไร่อ้อยก็จะกลับมาปลูกเหมือนเดิม และหากราคาอ้อยขึ้น ๆ ลง ๆ หากความแน่นอนไม่ได้ โรงงานน้ำตาลก็จะกำหนดปริมาณ

การผลิตน้ำตาลลำบาก ไม่สามารถวางแผนปริมาณการผลิตน้ำตาลได้ เป็นเหตุให้ความสามารถทางการแข่งขันในอุตสาหกรรมน้ำตาลของประเทศลดลง

แนวทางการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของชาวไร่อ้อย ซึ่งคณะรัฐมนตรีอนุมัติ และเห็นชอบเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของชาวไร่อ้อย สรุปได้ดังนี้

1. อนุมัติตามมาตรา 27 (6) แห่งพระราชบัญญัติอ้อยและน้ำตาลทราย พ.ศ. 2527 ให้กองทุนอ้อยและน้ำตาลทรายกู้เงิน (Straight loan) จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เพื่อเพิ่มราคาอ้อยฤดูกาลผลิตปี 2550/2551 ให้กับชาวไร่อ้อยตามพระราชบัญญัติอ้อยและน้ำตาลทราย พ.ศ. 2527 ในอัตราตันอ้อยละ 169 บาท (จากเดิมตันละ 62 บาท) รวมเป็นเงิน 12,370.8 ล้านบาท (จากจำนวนอ้อย 73.2 ล้านตัน) ในอัตราดอกเบี้ยผ่อนปรน และให้กองทุนจ่ายตรงให้กับชาวไร่อ้อย ซึ่งจะทำให้กองทุนมีภาระหนี้รวมทั้งสิ้น 24,833.22 ล้านบาท

2. เห็นชอบการกำหนดราคาขายน้ำตาลทราย ตามมาตรา 17 (18) แห่งพระราชบัญญัติอ้อยและน้ำตาลทราย ตามที่คณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย (กอน.) เสนอ คือราคาน้ำตาลทรายขาว 19 บาทต่อกิโลกรัม ราคาน้ำตาลทรายขาวบริสุทธิ์ 20 บาทต่อกิโลกรัม

3. อนุมัติแนวทางการจัดการภาระหนี้ตามที่กระทรวงอุตสาหกรรมเสนอ คือในกรณีที่ราคาอ้อยขึ้นสูงสุดท้ายเฉลี่ยทั่วประเทศสำหรับฤดูกาลผลิตปี 2550/2551 สูงเกิน 638 บาทต่อตันอ้อย ณ ค่าความหวาน 10 ซีซีเอส ให้กองทุนเก็บส่วนเกินจากชาวไร่อ้อยเพื่อชำระหนี้ต่อไป ส่วนภาระหนี้กองทุนในส่วนของชาวไร่อ้อยซึ่งมีอยู่เดิม ณ วันที่ 31 มีนาคม 2551 จำนวน 12,462.42 ล้านบาท รวมกับที่ขอกู้ใหม่ จำนวน 12,370.8 ล้านบาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 24,833.22 ล้านบาท เห็นควรให้กองทุนดำเนินการปรับโครงสร้างหนี้กับ ธ.ก.ส. ให้สอดคล้องกับสถานะทางการเงินของกองทุน

4. กระทรวงอุตสาหกรรม โดยสำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย (สอน.) ได้ดำเนินการวิจัยและพัฒนาด้านการผลิตอ้อย ตามอำนาจและหน้าที่ที่กำหนดในพระราชบัญญัติอ้อยและน้ำตาลทราย พ.ศ. 2527 มาตรา 61 (7) โดยมีศูนย์เกษตรอ้อยตั้งอยู่ในภูมิภาคที่มีการปลูกอ้อย รวม 4 แห่ง คือ จังหวัดกำแพงเพชร อุตรดิตถ์ ชลบุรี และกาญจนบุรี เพื่อทำหน้าที่วิจัย พัฒนาและขยายพันธุ์อ้อย ตลอดจนให้คำแนะนำส่งเสริมด้านวิชาการแก่เกษตรกรชาวไร่อ้อย รวมพันธุ์อ้อยที่ สอน. วิจัยและพัฒนาได้ จำนวน 21 พันธุ์

เดือนเมษายน 2551 คณะกรรมการกลางว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ มีมติให้ความเห็นชอบการปรับขึ้นราคาขายปลีกน้ำตาลทรายอีก 5.35 บาท/กก. (เป็นราคาที่ยังไม่รวมค่าบรรจุภัณฑ์) ส่งผลให้ราคาน้ำตาลทรายขาวบริสุทธิ์จะปรับขึ้นเป็นกิโลกรัม 22.85 บาท จากเดิม 17.50 บาท เมื่อรวมกับค่าบรรจุภัณฑ์อีก 0.75 บาท จะทำให้น้ำตาลขายปลีกที่แท้จริงไม่ต่ำกว่ากิโลกรัมละ 23.50 บาท สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) วิเคราะห์ว่า ราคาน้ำตาลที่ปรับตัวสูงขึ้นในปีนี้เป็นผลกระทบต่อความสามารถในการใช้จ่ายของภาคครัวเรือนเนื่องจากเป็นปัจจัยสำคัญในการผลิตอาหารและเครื่องดื่ม ซึ่งจะส่งผลให้อัตราเงินเฟ้อเร่งตัวขึ้น กดดันต่อการบริโภค

ภาคเอกชน อย่างไรก็ตาม สศค. คาดว่าการบริโภคภาคเอกชนในปี 2551 คาดว่าจะปรับตัวดีขึ้นจากฐานที่ต่ำในปีก่อนที่ขยายตัวเพียงร้อยละ 1.4 มาขยายตัวในช่วงคาดการณ์อยู่ที่ร้อยละ 3.5-4.5 ต่อปี

น้ำตาลเป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมอาหาร เครื่องดื่ม และยา จากการปรับขึ้นราคาทำให้ต้นทุนในการผลิตเพิ่มสูงขึ้น ส่งผลให้ราคาสินค้าเพิ่มสูงขึ้นเช่นกัน ซึ่งจะทำให้ผู้บริโภคต้องแบกรับภาระค่าครองชีพที่สูงมากขึ้น จนผู้บริโภคต้องชะลอการซื้อสินค้า อำนาจในการซื้อของลูกค้าลดลง แต่สำหรับอุตสาหกรรมน้ำตาลอาจจะได้รับผลกระทบเชิงบวกมากกว่าหากมีน้ำตาลอยู่ในสต็อกสินค้ามากทำให้กำไรที่จะได้รับมีสูงขึ้น

ข. นโยบาย

1. นโยบายการประกันราคาพืชไร่ประเภทอื่นๆ หรือการส่งเสริมการปลูกพืชไร่ชนิดอื่นนอกจากการปลูกอ้อย ทำให้ชาวไร่อ้อยอาจเปลี่ยนพื้นที่การเพาะปลูกพืชไร่ชนิดอื่นที่ให้ผลตอบแทนที่สูงกว่าการปลูกอ้อย อาจเกิดปัญหาขาดแคลนวัตถุดิบในการผลิตน้ำตาลขึ้นในอนาคตข้างหน้า

2. นโยบายส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนของภาครัฐ ได้แก่ เอทานอล จัดเป็นนโยบายที่ส่งผลดีให้แก่กลุ่มอุตสาหกรรมน้ำตาล เนื่องจากผลพลอยได้จากการผลิตน้ำตาลที่เรียกว่ากากน้ำตาล ถูกใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตเอทานอล ซึ่งผู้ผลิตส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจผลิตเอทานอลอยู่แล้ว ดังนั้นจึงส่งผลดีในแง่ผลตอบแทนที่จะเพิ่มขึ้นชดเชยรายได้จากราคาน้ำตาลในตลาดโลกที่ลดลง อีกทั้งยังเป็นการใช้อ้อยเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม

ค. มาตรการ

1. มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ วันที่ 4 มีนาคม 2551

²โดยมาตรการที่ 4 มีนาคม 2551 มุ่งเน้นการกระตุ้นการบริโภคและลงทุนในประเทศซึ่งประกอบด้วย มาตรการหลัก 3 มาตรการ ได้แก่ มาตรการเพิ่มรายได้ เช่น การเว้นภาษีเงินได้ หรือเพิ่มค่าลดหย่อน มาตรการกระตุ้นธุรกิจ SMEs และมาตรการกระตุ้นการลงทุนโดยตามที่ได้มีการประเมินใน “แผนขยายเศรษฐกิจ” ฉบับที่ 1 ว่ามาตรการชุดนี้จะช่วยกระตุ้น GDP ได้ประมาณร้อยละ 0.2-0.3 ของ GDP และมาตรการวันที่ 1 เมษายน 2551 ที่มุ่งเน้นประชาชนและเศรษฐกิจฐานราก รวมวงเงินประมาณ 7.3 แสนล้านบาท ประกอบด้วย โครงการ 3 โครงการ ได้แก่

- 1) โครงการสินเชื่อฐานราก
- 2) โครงการกองทุนหมู่บ้าน

² ธนวัฒน์ รื่นบันเทิงและคณะ, การบริโภคภาคเอกชนในภาวะค่าครองชีพสูง, แผนขยายเศรษฐกิจ-สายนโยบายการเงิน, (2) เมษายน.2551

3) โครงการ SML

นอกจากนี้ ยังมีมาตรการลดรายจ่าย อาทิ การลดเงินเก็บเข้ากองทุนน้ำมัน และกองทุนอนุรักษ์พลังงาน สำหรับน้ำมันดีเซล รวม 90 สตางค์ต่อลิตร การจัดโครงการชงไฟฟ้าเพื่อลดภาระค่าครองชีพประชาชน เช่น โครงการเชื้อเพลิงชงไฟฟ้า และโครงการข้าวถุงราคาถูกเป็นต้น มาตรการต่าง ๆ เหล่านี้ นอกจากจะกระตุ้นการบริโภคโดยตรงแล้ว ยังช่วยก่อให้เกิดผลกระทบทางอ้อมในวงกว้างส่งผ่านตัวคูณเศรษฐกิจ (Multiplier) ต่อภาคต่าง ๆ ในระบบเศรษฐกิจ โดยเฉพาะผลทางด้านจิตวิทยากระตุ้นให้เกิดการบริโภคมากขึ้น รวมทั้งเสริมสร้างความเชื่อมั่นผู้บริโภคอันจะเป็นแรงสนับสนุนต่อการบริโภคภาคเอกชนที่สำคัญต่อไป

2. มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ วันที่ 15 กรกฎาคม 2551

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบ “6 มาตรการ 6 เดือน ฝ่าวิกฤติเพื่อคนไทย” โดยจะเริ่มใช้มาตรการไม่เกินวันที่ 1 สิงหาคม 2551 และสิ้นสุดในวันที่ 31 มกราคม 2552 มีรายละเอียดดังนี้

1) มาตรการด้านภาษีสรรพสามิตน้ำมัน ที่ให้มีการปรับลดอัตราภาษีสรรพสามิตน้ำมันแก๊สโซฮอล์ทุกประเภท (แก๊สโซฮอล์ 95 ทั้ง E10 E20 และ E85 และแก๊สโซฮอล์ 91) ลงจากลิตรละ 3.3165 บาท เป็นลิตรละ 0.0165 บาท และลดอัตราภาษีสรรพสามิตน้ำมันดีเซลลงจากลิตรละ 2.305 บาท เป็นลิตรละ 0.005 บาท

2) ชะลอการปรับราคาก๊าซหุงต้ม (LPG) ในภาคครัวเรือน เพื่อลดแรงกดดันค่าใช้จ่ายในภาคครัวเรือนจากการปรับตัวสูงขึ้นของราคาพลังงาน และเพื่อรักษาสภาพของครัวเรือนซึ่งใช้เป็นมาตรฐาน เป็นระยะเวลา 6 เดือน

3) ลดค่าใช้จ่ายน้ำประปาของครัวเรือน โดยภาครัฐจะรับภาระค่าใช้จ่ายการใช้น้ำสำหรับผู้น้ำประปาที่อยู่อาศัย ที่มีปริมาณการใช้น้ำในช่วง 0 – 50 ลบ.ม./เดือน ซึ่งเป็นปริมาณการใช้น้ำเพื่อตอบสนองความจำเป็นพื้นฐาน โดยจะครอบคลุมผู้น้ำทั้งประเทศ ประมาณ 3.2 ล้านราย แบ่งเป็นผู้น้ำที่อยู่ในเขตนครหลวง ประมาณ 1.2 ล้านราย และเขตภูมิภาคประมาณ 2 ล้านราย ซึ่งจะประหยัดค่าใช้จ่ายน้ำประปาเฉลี่ยต่อรายเดือนประมาณ 213 บาท และ 176 บาท ตามลำดับ

4) ลดค่าใช้จ่ายไฟฟ้าของครัวเรือน สำหรับครัวเรือนที่ใช้ไฟฟ้าไม่เกิน 150 หน่วย/เดือน ภาครัฐจะลดภาระค่าใช้จ่ายใน 2 กรณีคือ 1) หากใช้ไฟฟ้าไม่เกิน 80 หน่วย/เดือน ภาครัฐจะรับภาระค่าใช้จ่ายให้ทั้งหมด และ 2) กรณีใช้ไฟฟ้าเกินกว่า 80 หน่วย/เดือน แต่ไม่เกิน 150 หน่วย/เดือน ภาครัฐจะรับภาระค่าใช้จ่ายให้ครึ่งหนึ่งของค่าไฟฟ้าทั้งหมด ทั้งนี้จะครอบคลุมผู้ใช้ไฟฟ้าทั้งประเทศ ประมาณ 9.85 ล้านราย แยกเป็นผู้ใช้ไฟฟ้าที่อยู่ในเขตนครหลวงประมาณ 0.41 ล้านราย และเขตภูมิภาคประมาณ 9.44 ล้านราย ซึ่งจะสามารถลดค่าใช้จ่ายให้แก่ประชาชนเฉลี่ย 120-200 บาท/ครัวเรือน

5) ลดค่าใช้จ่ายเดินทางรถโดยสารประจำทาง โดยจัดรถโดยสารประจำทางขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ (ขสมก.) จำนวน 800 คัน จาก 1,600 คัน ใน 73 เส้นทาง โดยเป็นรถโดยสารธรรมดาเพื่อให้บริการในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ซึ่งจะมีการปล่อยรถเมล์ที่วิ่งบริการฟรีสลับกับรถเมล์ที่เก็บเงิน โดยจะมีการติดป้ายบอกไว้ให้ประชาชนทราบ

6) ลดค่าใช้จ่ายเดินทางโดยรถไฟฟ้า 3 ไม่ปรับราคาทั่วประเทศ ให้ประชาชนใช้บริการรถไฟฟ้า 3 เซ็งสังคม โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ซึ่งครอบคลุมผู้ใช้บริการเฉลี่ยประมาณ 16 ล้านคน

จากมาตรการดังกล่าวจะเห็นได้ว่า รัฐบาลต้องการช่วยบรรเทาภาระจ่ายของประชาชนในระดับรากหญ้า ทั้งค่าพาหนะ ค่าน้ำ ค่าไฟ และค่าแก๊สหุงต้ม ได้พอสมควร และอาจจะกระตุ้นการบริโภค การลงทุน และการออมของคนได้มากขึ้น แต่มาตรการนี้อาจจะใช้ได้ไม่ทั่วถึงขึ้นอยู่กับรูปแบบการใช้ชีวิตของประชาชนแต่ละคน แต่สิ่งที่ประชาชนทุกคนต้องแบกรับคือ ค่าใช้จ่ายจากสินค้าอุปโภคบริโภคที่มีราคาสูงขึ้น ซึ่งก็เป็นตามต้นทุนการผลิตที่มีการปรับตัวเพิ่มสูงขึ้น เช่น ค่าขนส่ง ค่าพลังงานในการเดินเครื่องจักร รวมถึงต้นทุนวัตถุดิบ และค่าแรงงาน ดังนั้นเมื่อราคาสินค้าแพงขึ้น ทำให้คนบริโภคกันน้อยลง หรือหลีกเลี่ยงไม่บริโภค หากไม่จำเป็น สินค้าที่ได้รับผลกระทบ เช่น น้ำอัดลม ขนม น้ำผลไม้ ซ็อกโกแลต หมากฝรั่ง ซึ่งสินค้าต่างๆ เหล่านี้เป็นสินค้าที่มีน้ำตาลเป็นส่วนประกอบ หากมีการบริโภคกันน้อยลง ผู้ผลิตในอุตสาหกรรมน้ำตาลในประเทศไทยจะได้รับผลกระทบจากยอดขายที่ลดลง เพราะปริมาณการบริโภคน้ำตาลของคนส่วนใหญ่ลดลง

จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการเมือง ได้แก่ สถานการณ์ทางการเมือง กฎหมาย นโยบาย และมาตรการ ซึ่งส่งผลกระทบต่อทั้งเชิงบวก และผลกระทบเชิงลบกับอุตสาหกรรมอาหารกลุ่มน้ำตาล กากน้ำตาล และผลิตภัณฑ์จากน้ำตาล ดังนี้

ผลกระทบเชิงบวก

1. จากการที่รัฐบาลชุดปัจจุบัน เป็นรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งทำให้เป็นที่ยอมรับจากนานาประเทศ โดยเฉพาะประเทศที่มีการปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยเหมือนกัน เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งกลับมามีความสัมพันธ์ทางการค้าและการทูตที่ดีกับประเทศไทยเหมือนเดิมหลังจากมีรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง นอกจากนี้ประเทศสหรัฐอเมริกายังเป็นประเทศผู้นำเข้าน้ำตาลรายใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งในตลาดโลก

2. ทำให้วัตถุดิบในการผลิตน้ำตาลมีคุณภาพมากขึ้น เนื่องจากการวิจัยพัฒนา และขยายพันธุ์อ้อยให้มีคุณภาพ มีความหวานสูง และทำให้ชาวไร่อ้อยมีขวัญและกำลังใจในการปลูกมากขึ้น

3. จากการที่มีภาครัฐมีนโยบายปรับลดราคาภาษีสรรพสามิตน้ำมันแก๊สโซฮอล์ทุกประเภท ทำให้อ่างค่าน้ำมันแก๊สโซฮอล์ลดลงลิตรละ 3 บาท ซึ่งจะส่งผลดีกับโรงงานผู้ผลิต

น้ำตาล ที่มีการนำกากน้ำตาลไปใช้ในอุตสาหกรรมต่อเนื่องคือการผลิตเอทานอล เมื่อระดับราคาลดลง จะเป็นการกระตุ้นความต้องการในการใช้แก๊สโซฮอล์ให้เพิ่มขึ้น ทำให้ผลประกอบการของโรงงานผลิตเอทานอลดีขึ้นไปด้วย

4. มาตรการ 6 เดือน 6 มาตรการ ของภาครัฐที่ออกมาจะช่วยลดภาระค่าครองชีพของประชาชนได้แก่ ค่าน้ำมัน ค่าเดินทาง ค่าอาหาร ค่าน้ำ และค่าไฟ เป็นการกระตุ้นการบริโภคของประชาชน ให้นำเงินไปซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคอื่น นำเงินไปลงทุนหรือออมกับสถาบันการเงิน เพื่อให้เงินเกิดการไหลเวียนในกระแสเศรษฐกิจ

5. จากการกระจายเงินในรูปแบบของโครงการ SML โครงการสินเชื่อฐานราก และโครงการกองทุนหมู่บ้าน ทำให้เกษตรกรมีสภาพคล่อง สามารถนำเงินไปใช้ในการประกอบอาชีพได้มากขึ้น เกษตรกรต้องแบกรับภาระจากราคาปุ๋ย และราคาน้ำมันเชื้อเพลิงที่สูงขึ้น แต่ราคาพืชผลทางการเกษตรก็มีราคาคต่ำ ดังนั้นรายได้จากการขายพืชผลทางการเกษตรก็ไม่คุ้มกับต้นทุนที่เสียไป เกษตรกรส่วนใหญ่จึงมีหนี้สินจำนวนมาก ดังนั้นเงินกองทุนหมู่บ้านจะช่วยบรรเทาความเดือดร้อน ช่วยให้เกษตรกรมีเงินหมุนเวียนนำไปลงทุนในการทำเกษตรได้ต่อไป

ผลกระทบเชิงลบ

1. จากปัญหาความวุ่นวายทางการเมือง การชุมนุมประท้วงรัฐบาล ส่งผลให้ความเชื่อมั่นในเสถียรภาพและความมั่นคงของรัฐบาลลดลง นักลงทุนต่างประเทศไม่มั่นใจที่จะมาลงทุน รวมถึงคนไทยไม่กล้าลงทุน ขยายกิจการ หรือบริโภคมากเกินไปจนเกิดความจำเป็น ทำให้กำลังซื้อทั้งในและต่างประเทศลดลง

2. ทำให้ต้นทุนในการผลิตน้ำตาลเพิ่มสูงขึ้น เพราะในปัจจุบันในโรงงานต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายด้านการขนส่ง โลจิสติกส์ ค่าแรง ตลอดจน ค่าใช้จ่ายในการผลิตอื่นที่เพิ่มขึ้น

3. การดำเนินงานของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในอุตสาหกรรมน้ำตาล ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐ กล่าวคือต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติอ้อยและน้ำตาลทราย ทำให้การดำเนินงานไม่มีความคล่องตัว และจากการควบคุมในเรื่องราคาซื้อขายอ้อยและราคาน้ำตาล ส่งผลเสียทำให้ราคาไม่เป็นไปตามกลไกทางการตลาดที่แท้จริง

4. จากพระราชบัญญัติอ้อยและน้ำตาลทราย พ.ศ. 2527 กำหนดการแบ่งปันผลประโยชน์ระหว่างชาวไร่อ้อยและโรงงานน้ำตาล ในอัตรา 70:30 ซึ่งเป็นวิธีที่ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน เนื่องจากชาวไร่อ้อยจะได้รับผลตอบแทนเฉพาะจากการขายน้ำตาล แต่ผู้ประกอบการโรงงานน้ำตาลมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการขายกากน้ำตาล กากอ้อย ที่นำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ในอุตสาหกรรมอื่น ชาวไร่อ้อยอาจเปลี่ยนไปปลูกพืชเศรษฐกิจชนิดอื่นแทน ทำให้ไม่มีวัตถุดิบป้อนโรงงานน้ำตาลที่เพียงพอ

5. การประกันราคาพืชไร่อื่น เช่น ยางพารา มันสำปะหลัง ที่มีราคาสูงกว่าอ้อย โดยยางพาราราคาประกันอยู่ที่ 70 / ก.ก. มันสำปะหลังราคาประกันอยู่ที่ 1.80 บาท/ก.ก. แต่ราคาประกันอ้อยขั้นต้นอยู่ที่ 0.83 บาท/ก.ก. ส่งผลให้ชาวไร่อ้อยอาจเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่นแทน จนเกิดภาวะการขาดแคลนวัตถุดิบได้

2.2.3 ข้อตกลงทางการค้า และผลกระทบ

อุตสาหกรรมน้ำตาลทั้งในประเทศไทย และต่างประเทศ มักใช้นโยบายปกป้องผู้ผลิตในประเทศของตน ทั้งนี้เพื่อให้อุตสาหกรรมน้ำตาลมีความมั่นคง มีเสถียรภาพ และไม่ถูกกระทบจากการแข่งขันในตลาดโลก นโยบายต่างๆ ที่ใช้ได้แก่ การห้ามการนำเข้า การกำหนดโควตาการนำเข้า การตั้งกำแพงภาษีนำเข้า การอุดหนุนการส่งออก และการอุดหนุนการผลิต ซึ่งนโยบายเหล่านี้ทำให้เกิดการบิดเบือนการผลิตและการค่าน้ำตาลของโลกเป็นอย่างมาก

การเจรจาการค้าระหว่างประเทศในช่วงที่ผ่านมา จึงได้มีความพยายามที่จะแก้ไขปัญหการบิดเบือนตลาดสินค้าเกษตรของโลกหลายครั้ง และประสบผลสำเร็จในการเจรจาแกตต์รอบอุรุกวัยในปี 2536 เมื่อประเทศภาคีแกตต์ 1947 (GATT : General Agreement on Tariffs and Trade) หรือต่อมาคือองค์การการค้าโลก (WTO : World Trade Organization) ได้ลงนามสัตยาบันรองรับที่จะเสริมสร้างเศรษฐกิจและการค้าของโลกให้มีความเข้มแข็งมากขึ้น เพื่อเปิดตลาดการค้าระหว่างประเทศ ยกเลิกมาตรการกีดกันทางการค้า ลดการให้การอุดหนุนการผลิต และการอุดหนุนการส่งออก เริ่มมีผลใช้บังคับตั้งแต่ปี 2538 เป็นต้นมา

ภายใต้ภาวะการแข่งขันในอุตสาหกรรมน้ำตาลของโลก อุตสาหกรรมน้ำตาลไทยได้รับผลกระทบกับข้อตกลงทางการค้าของกลุ่มการค้าต่างๆ เช่นกลุ่มสหภาพยุโรป (EU : Europe Union) และข้อตกลงเขตการค้าเสรี โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.2.3.1 ผลกระทบจากนโยบายอุดหนุนการส่งออกน้ำตาลของกลุ่มสหภาพยุโรป (EU)

สหภาพยุโรปเป็นประเทศที่ผลิตน้ำตาลด้วยต้นทุนที่สูง แต่เป็นผู้ส่งออกน้ำตาลรายใหญ่ของโลกได้ เนื่องจากได้รับการอุดหนุนการส่งออกจากรัฐบาล ทำให้ประเทศไทย บราซิล และออสเตรเลีย 3 ผู้ผลิตและส่งออกน้ำตาลรายใหญ่ของโลก รวมตัวกันฟ้องสหภาพยุโรป (อียู) กับ WTO ให้เลิกการอุดหนุนการส่งออกน้ำตาลลงจาก 5-6 ล้านตัน/ปี เหลือเพียง 1.274 ล้านตัน/ปี และมีการเสนอร่างการปฏิรูประบบการอุดหนุนน้ำตาลของสหภาพยุโรป (EU) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การปรับปรุงแก้ไขการปฏิรูประบบการอุดหนุนสินค้าเกษตรในภาคน้ำตาล ขณะนี้ EU ได้มีการเปลี่ยนแปลงข้อเสนอต่าง ๆ จากเดิมที่เคยเสนอไว้เมื่อเดือนมิถุนายน 2548 โดยมีการปรับเปลี่ยนการลดการแทรกแซงน้ำตาลลง เท่ากับ 36% (ตามลำดับในระยะเวลา 4 ปี) แทนข้อเสนอเดิมที่ 39 % (ในช่วงเวลา 2 ปี) ซึ่งราคาปัจจุบันเท่ากับ 631.9 ยูโร/ตัน และมีการลดราคา

ประกันขั้นต่ำของพีชปีทน้ำดาลเท่ากับ 39.5 % (เดิมเสนอไว้ 42.6% ในช่วงเวลา 2 ปี) ซึ่งราคาพีชปีทน้ำดาล ในปัจจุบันเท่ากับ 43.6 ยูโร/ตัน นอกจากนี้ ยังได้กำหนดรายละเอียดของแผนงานการปรับโครงสร้าง (restructuring scheme) เพื่อช่วยเหลือผู้ผลิตที่ต้องเลิกกิจการและเกษตรกรในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากการลดแทรกแซงลง โดยได้จัดตั้งกองทุน diversification fund อย่างไรก็ดี รายละเอียดอื่น ๆ เช่น การรวมโควตาการผลิตน้ำดาล A และ B หรือ โควตาไอโซกลูโคสนั้น ยังคงเป็นไปตามที่คณะกรรมการการยุโรปด้านการเกษตรเสนอไว้ในเดือนมิถุนายน 2548

การลดราคาแทรกแซงราคาน้ำดาลตามข้อเสนอใหม่ 36 % การกำหนดระดับการชดเชยต่าง ๆ จะทำให้ผู้ผลิตน้ำดาลในหลายประเทศสมาชิกยังคงได้รับผลประโยชน์ และจะไม่มีผลกระทบต่อการลดปริมาณการผลิตน้ำดาลใน EU อย่างแท้จริง และที่เลวร้ายไปกว่านั้น ระบบเงื่อนไขการจ่ายชดเชยพิเศษต่าง ๆ (จากแผนงานการปรับโครงสร้าง) จะทำให้การจ่ายเงินช่วยเหลือที่สัมพันธ์กับผลผลิตของเมล็ดพืชยังคงมีต่อไปในประเทศสมาชิกบางประเทศ ซึ่งมีการจ่ายชดเชยสูงมากกว่าที่เคยเสนอไว้ และมีการขยายระยะเวลาออกไปเป็น 5 ปี ดังนั้น แทนที่มาตรการต่าง ๆ จะช่วยลดปริมาณการผลิตน้ำดาลปีต่อปีอย่างจริงจัง กลับยังคงต้องมีการค่าใช้จ่ายสำหรับสินค้าน้ำดาลประมาณ 2,100 ล้านยูโรต่อปี (จนถึงอย่างน้อยปี 2557) และแม้ว่าเมื่อครบช่วงระยะเปลี่ยนผ่าน 4 ปี สำหรับการปรับใช้นโยบายที่แก้ไขใหม่ ราคาน้ำดาลภายในตลาด EU จะยังคงสูงกว่าตลาดโลกถึง 2 เท่า นอกจากนั้น โควตาเป็นอุปสรรคต่อการแข่งขันในตลาด โดยเป็นกลไกในการปกป้องผู้ผลิตซึ่งไม่อาจดำเนินการได้อีกต่อไป ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว การผลิตควรเป็นไปตามกลไกของธุรกิจที่มีราคาต้นทุนที่ต่ำที่สุด ทั้งนี้ การชดเชยราคาน้ำดาลเป็นจำนวนมาก ทำให้ผู้ผลิตพยายามรักษาระดับผลผลิตของตนอย่างเต็มที่ ซึ่งทำให้ไม่สามารถลดผลผลิต (และส่วนเกิน) โดยปราศจากการตัดโควตาในอัตราที่สูงขึ้นได้ นอกจากนี้การเบี่ยงเบนการค้าสินค้าน้ำดาลทั้งตลาดภายใน EU และตลาดโลกจะยังคงดำเนินต่อไป ผู้บริโภคและผู้ประกอบการผลิตอาหารใน EU ยังคงต้องบริโภคน้ำดาลที่มีราคาสูงกว่าความจำเป็น ประเทศกำลังพัฒนาที่เศรษฐกิจต้องขึ้นอยู่กับการผลิตน้ำดาลยังคงได้รับความเสียหาย ซึ่ง EU ไม่สามารถจ่ายค่าชดเชยที่เหมาะสมได้ ไม่ว่าจะเป็นในระยะสั้นหรือระยะยาว นอกจากนั้น การปรับข้อเสนอใหม่ อาจทำให้ระบบการอุดหนุนของ EU ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดขององค์การการค้าโลกทั้งในส่วนของการอุดหนุนการส่งออกและเรื่อง cross subsidization การอุดหนุนการส่งออกที่มากเกินไป ข้อกำหนดใหม่ในเรื่องอัตราภาษีนำเข้า และการอุดหนุนภายในที่จะตกลงกันในรอบโดฮา ทั้งนี้ เนื่องจากเกษตรกรและผู้ผลิตน้ำดาลของ EU ยังคงผลิตน้ำดาลอย่างน้อย 1 ล้านตัน สำหรับน้ำดาลนอกโควตา อย่างไรก็ดี การอุดหนุนภายในยังคงทำให้เกิดการผลิตในหลายพื้นที่ การอุดหนุนส่งออกยังคงจำเป็นสำหรับน้ำดาลส่วนเกิน และการกำหนดอัตราภาษีนำเข้าที่อยู่ในระดับสูงเพื่อปกป้องราคาน้ำดาลในตลาด EU ยังคงมีอยู่ต่อไป

ผลกระทบที่ประเทศไทยจะได้รับคือ หากระบบการอุดหนุนที่ปรับใหม่ยังคงทำให้การผลิตน้ำตาลของ EU มีส่วนเกินจำนวนมากและต้องระบายออกมายังตลาดโลก อาจส่งผลกระทบต่อการแข่งขันการส่งออกน้ำตาลของไทยในตลาดโลก (น้ำตาลของ EU สามารถแข่งขันได้เนื่องจากได้รับการอุดหนุนส่งออก) ประกอบกับ ผลกระทบของการกำหนดราคาแทรกแซงที่สูงจะมีผลต่อการกำหนดอัตราภาษีที่สูงภายในตลาด EU ด้วย ซึ่งจะยังคงเป็นปัญหาสำคัญสำหรับการส่งออกสินค้าน้ำตาลของไทยไปยัง EU (รวมถึงปริมาณส่วนเกินน้ำตาลส่งออกที่ EU ต้องจำกัดภายใต้ข้อกำหนดของ WTO) เพื่อใช้ในการกำหนดและวางแผนยุทธศาสตร์การส่งออกน้ำตาลไทยในตลาดโลกต่อไป

2.2.3.2 ผลกระทบจากการเจรจาเขตการค้าเสรี (FTA: Free Trade Area) อัตราภาษีน้ำตาล และกาน้ำตาลที่จัดเก็บในปัจจุบันของไทย

1. สินค้าสำเร็จรูป ได้แก่ กาน้ำตาลที่เหลือจากการสกัดหรือการทำน้ำตาลให้บริสุทธิ์ โดยอัตราภาษีที่เก็บจริงร้อยละ 30-40 และ 0.08 บาท/กิโลกรัม
2. สินค้าสำเร็จรูป ได้แก่ น้ำตาลจากอ้อยหรือหัวบีท และซูโครส น้ำตาลอื่นๆ รวมถึงแล็กโทส มอลโทส กลูโคส และน้ำเชื่อม โดยน้ำตาลดิบมีอัตราภาษีที่เก็บจริงร้อยละ 65 และร้อยละ 3.50 บาทต่อกิโลกรัม น้ำตาลอื่นๆ รวมถึงแล็กโทส มีอัตราภาษีที่เก็บจริงร้อยละ 1-30

รูปแบบการเสนอลดภาษีในกรอบ FTA

- กลุ่มที่ 1 (U - unilateral) ลดภาษีเหลือ 0 ให้ประเทศคู่ค้าแบบ “ลดฝ่ายเดียว” ได้ทันที
- กลุ่มที่ 2 (R – reciprocal) ลดภาษีเหลือ 0 ให้ประเทศคู่ค้าแบบ “ต่างตอบแทน” ได้ทันที
- กลุ่มที่ 3 (N – normal) ลดภาษีเหลือ 0 ภายใต้กรอบการลดภาษีปกติ ซึ่งในกรณีทั่วไป คือ ปี 2007-2010 (2550-2553)
- กลุ่มที่ 4 (S – sensitive) สินค้าอ่อนไหวซึ่งภายหลังปี 2010 (2553) จะยังได้รับการคุ้มครองอยู่ระยะหนึ่ง
- กลุ่มที่ 5 (X – other) อื่นๆ (ระบุรายละเอียด)

การลดภาษีเบื้องต้นของน้ำตาล และกาน้ำตาล

- 1) น้ำตาลดิบ พิกัด 17.01 เป็นสินค้าที่สามารถเก็บภาษีแบบต่างตอบแทน (กลุ่ม R) กับทุกประเทศ ยกเว้น อินเดียและออสเตรเลียที่จัดเป็นสินค้าอ่อนไหว (กลุ่ม S)

2) น้ำตาลอื่นๆ รวมถึงแอลกอฮอล์ พิกัด 17.02 แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

2.1) แอลกอฮอล์และน้ำเชื่อมแอลกอฮอล์ พิกัด 1702.11-19 กลูโคสและน้ำเชื่อมกลูโคส พิกัด 1702.301-309 , 1702.40-60 เป็นสินค้าที่สามารถลดภาษีได้ทันที (กลุ่ม U) กับทุกประเทศ

2.2) น้ำตาลเมเปิลและน้ำเชื่อมเมเปิล พิกัด 1702.20 น้ำตาล และน้ำเชื่อมอื่นๆ พิกัด 1702.901-909 เป็นสินค้าที่ลดภาษีแบบปกติ (กลุ่ม N) กับทุกประเทศ

3) กากน้ำตาล พิกัด 17.03 เป็นสินค้าที่ลดภาษีแบบปกติ (กลุ่ม N) กับทุกประเทศ

ท่าทีไทยในการเจรจา FTA น้ำตาล

1) ด้านอัตราภาษี

1.1) เสนอให้ลดอัตราภาษีนำเข้าให้เป็น 0 ทั้งในประเทศคู่เจรจา (สิงคโปร์) และไทย (เชิงรับ) ยกเว้นในการเจรจา FTA กับออสเตรเลีย

1.2) กรณี FTA ไทย-ออสเตรเลีย ที่ประชุมขอให้คณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลพิจารณาข้อเสนอของสมาคมโรงงานน้ำตาลที่ต้องการให้เปิดตลาดโดยลดอัตราภาษีเป็น 0 ภายในปี 2010 สำหรับสินค้าน้ำตาลดิบ และภายในปี 2012 สำหรับน้ำตาลทรายขาว

1.3) กรณี FTA สหรัฐ/จีน/ญี่ปุ่น/อินเดีย หากประเทศคู่เจรจาไม่ยอมรับข้อเสนอลดภาษีเป็น 0 เสนอให้เป็นประเทศคู่เจรจากำหนดโควตานำเข้าเป็นพิเศษให้กับไทย โดยคำนวณปริมาณโควตาจากความสามารถในการส่งออก (export capacity) ของไทย

2) การอุดหนุนส่งออก ระบุไม่ให้คู่เจรจาให้การอุดหนุนส่งออกสินค้าเกษตรที่มีการซื้อขายระหว่างกัน

3) กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิด สามารถยอมรับการกำหนด local content ที่ 40% ซึ่งอาจเปิดโอกาสให้ไทยสามารถนำเข้าน้ำตาลดิบมาใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตน้ำตาลทรายขาว เพื่อส่งออกได้ทั้งนี้ รอคำนึงจากทางสมาคมน้ำตาลอีกครั้ง

การเปิดตลาดสินค้าน้ำตาลภายใต้ CER-FTA ไทย-ออสเตรเลีย

1) ปริมาณโควตาภาษี

กำหนดปริมาณโควตาเฉพาะออสเตรเลียจำนวนหนึ่งในปี 2548 (หรือร้อยละ 20 ของปริมาณโควตาภาษี (TRQ ที่ผูกพันไว้กับ WTO) และให้มีอัตราเพิ่ม (growth rate) ร้อยละ 10 ต่อปี โดยปริมาณโควตาเฉพาะออสเตรเลียเพิ่มขึ้นจนถึงปี 2563 (หรือภายใน 15 ปี) จากนั้นให้ยกเลิกโควตา

2) อัตราภาษีในโควตา ให้ทยอยลดปีละเท่า ๆ กัน จนเหลือ 0% ในปี 2563

3) อัตราภาษีนอกโควตา ลดตามอัตรา WTO+MOP (margin of preference) 10%

สรุปผลการเจรจาเปิดสินค้าน้ำตาลภายใต้ CER-FTA ไทย-ออสเตรเลีย ระหว่างการประชุมผู้เอเปก ตุลาคม 2546 กรุงเทพฯ มีดังนี้

ตารางที่ 2.1 อัตราภาษีน้ำตาลภายใต้ CER-FTA

HS Code	Description	TRQs				Out-Quota Tariff
		In-Quota Tariff (%)		Quotas for Australia (Metric Ton)		
		2005	2020	2005	2020	
1701	Cane or Beet Sugar	65	0	1376	2860	WTO rate+ MOP 10%

ที่มา: อัญชนา วิทยารธรรมรัช, มิถุนายน 2547

การเปิดตลาดสินค้าน้ำตาลภายใต้กรอบการเปิดเสรีไทย-ญี่ปุ่น

เริ่มต้นมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 โดยในปัจจุบันนี้การเจรจาข้อตกลงของทั้งสองฝ่ายมีความคืบหน้าไปมาก แม้จะยังไม่มีข้อสรุปและการเซ็นสัญญาที่ชัดเจน แต่ในขณะนี้ได้มีข้อตกลงเบื้องต้นบางประการที่ทั้งสองฝ่ายเห็นชอบ โดยตามข้อตกลงเบื้องต้นจะมีการให้โควต้า 4,000 ตันในปีที่ 3 หลังจากสัญญาจะมีผลบังคับใช้และจะเพิ่มปริมาณโควต้าเป็น 5,000 ตันในปีที่ 4 โดยลดภาษีในโควต้าลงจาก 15.3 เยน/กิโลกรัม เหลือ 7.65 เยน/กิโลกรัม คิดเป็นเพียงประมาณ 3% ของปริมาณกากน้ำตาลที่ผลิตได้ในประเทศ จึงไม่กระทบอุตสาหกรรมน้ำตาลในประเทศ แต่อาจจะส่งผลดีทำให้ส่งออกกากน้ำตาลไปญี่ปุ่นได้มากขึ้น

ตารางที่ 2.2 อัตราภาษีของประเทศคู่เจรจา

ประเทศ	อัตราภาษีนำเข้า (%)		
	น้ำตาลทรายดิบ	น้ำตาลทรายขาว	กากน้ำตาล
จีน	20-58	20-58	8-12.6
อินเดีย	100	100	30
สหรัฐฯ	1.4606-35.74 c/kg 5.1-6%, 33.9c/kg+5.1%	3.6606-35.74 c/kg	0,0.01 c/kg of total Sugars
ญี่ปุ่น	0, 21.5-63.5 เยน/กก.	21.5-63.5 เยน/กก.	0,3,15.31,18 เยน/กก.
เปรู	12-17	12	12
นิวซีแลนด์	0	0	0
ศรีลังกา	25 (บางCode Rs 3.5 / kg	Rs 3.5 /kg	25
บังกลาเทศ	25	25	37.5

ที่มา: อัญชนา วิทยารธรรมรัช, มิถุนายน 2547

นโยบายและมาตรการ

1. การส่งออก ต้องขออนุญาตก่อนการส่งออก ทั้งนี้การส่งออกไม่เสียภาษีและค่าธรรมเนียมแต่อย่างใด
2. การนำเข้า ให้นำเข้าตามข้อผูกพันของ WTO ซึ่งกำหนดปริมาณและภานำเข้า ดังนี้

ตารางที่ 2.3 นโยบายและมาตรการการนำเข้าตามข้อผูกพันของ WTO

	2544	2545	2546	2547
1) ปริมาณตามข้อผูกพัน	13,541.67	13,614.44	13,687.22	13,760.00
2) ภานำเข้า				
-ในโควต้า (%)	65	65	65	65
-นอกโควต้า (%)	97	96	95	94
3) นำเข้าจากประเทศมิใช่สมาชิก WTO ต้องขออนุญาตและเสียภาษี (บาท/กก.)	3.50	3.50	3.50	3.50

ที่มา: อัญชนา วิทยาธรรมรัช, มิถุนายน 2547

ผลกระทบที่ประเทศไทยจะได้รับภายใต้ข้อตกลงการค้าเสรีกับประเทศจีน อินเดีย สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น เปรู นิวซีแลนด์ และบังคลาเทศ พบว่าการเจรจาเขตการค้าเสรีจะเป็นประโยชน์กับประเทศไทยมาก โดยเฉพาะการส่งออกน้ำตาลไปยังประเทศต่าง ๆ มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากผู้ประกอบการน้ำตาลของไทยไม่ต้องรับภาระต้นทุนด้านภาษีการส่งออก ทำให้ราคาน้ำตาลที่ส่งไปจำหน่ายในต่างประเทศมีราคาถูกกว่าน้ำตาลในประเทศผู้นำเข้า ประกอบกับคุณภาพน้ำตาลที่ไม่แตกต่างจากชาติอื่นมากนัก จึงทำให้ไทยเกิดความสามารถได้เปรียบเชิงการแข่งขันในด้านต้นทุนที่ต่ำกว่าและคุณภาพดี ในส่วนของการนำเข้า ตลอดปี 2550 ประเทศไทยไม่มีการนำเข้าน้ำตาลจากต่างประเทศ เนื่องจากกำลังการผลิตในประเทศไทยมีมากกว่าความต้องการบริโภคของคนในประเทศ ดังนั้นประเทศไทยจึงส่งออกน้ำตาลเป็นหลักมากกว่านำเข้า นอกจากนี้ผู้ผลิตน้ำตาลในประเทศไทยยังทำการขยายกำลังการผลิตไปต่างประเทศโดยเฉพาะประเทศจีน ลาว กัมพูชา และพม่า ซึ่งทุกประเทศมีนโยบายสนับสนุนอุตสาหกรรมการผลิตน้ำตาล ดังนั้นจึงเป็นประโยชน์อย่างมากกับผู้ประกอบการของไทย

2.2.3.3 ผลกระทบเขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area : AFTA) ต่ออุตสาหกรรมน้ำตาล

การประชุมอาเซียนครั้งที่ 4 ในเดือนมกราคม 2535 ณ ประเทศสิงคโปร์ มีมติเห็นชอบกับข้อเสนอของ ฯพณฯ นายอานันท์ ปันยารชุน นายกรัฐมนตรีของไทยในขณะนั้น ที่ได้เสนอแนวทางการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจของอาเซียน ด้วยการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียนและ

ได้มีการจัดทำความตกลงแม่บทว่าด้วยความร่วมมือทางเศรษฐกิจของอาเซียน (Framework Agreement on Enhancing ASEAN Economic Cooperation ค.ศ. 1992) ตกลงในหลักการเพื่อลดอัตราภาษีศุลกากรสำหรับสินค้าอุตสาหกรรม และสินค้าเกษตรแปรรูปที่ค้าขายระหว่างกัน ให้อัตราภาษีต่ำสุด โดยใช้ข้อตกลงว่าด้วยอัตราศุลกากรพิเศษที่เท่ากัน (Common Effective Preferential Tariff-CEPT) เป็นกลไกในการดำเนินการ

AFTA มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของอาเซียนในฐานะที่เป็นฐานการผลิต ที่สำคัญเพื่อป้อนสินค้าสู่ตลาดโลก โดยการเปิดเสรีด้านการค้าและลดภาษีและอุปสรรคที่กีดขวางทางการค้าที่มีใช้ภายในภูมิภาค รวมทั้งการปรับเปลี่ยนโครงสร้างด้านภาษีศุลกากรที่จะเอื้ออำนวยต่อการค้าเสรี

กลไกในการดำเนินการลดภาษีของ AFTA เรียกว่า CEPT (Common Effective Preferential Tariff Scheme) กำหนดให้ประเทศสมาชิกให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีศุลกากรแก่กันในลักษณะต่างตอบแทน กล่าวคือ การที่จะได้สิทธิประโยชน์จากการลดภาษีของประเทศอื่นสำหรับสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่ง ประเทศสมาชิกนั้นจะต้องประกาศลดภาษีสำหรับสินค้าชนิดเดียวกันด้วย ทั้งนี้ CEPT ได้กำหนดให้สินค้าที่ได้รับประโยชน์จากการลดภาษี จะต้องมีส่วนมูลค่าที่เกิดขึ้นในอาเซียน (ASEAN Local Content) อย่างน้อย 40%

ข้อตกลงของกลุ่มการค้าเสรีอาเซียน(AFTA) ที่กระทบต่ออุตสาหกรรมน้ำตาล ดังนี้

1) อินโดนีเซียได้รับความเห็นชอบให้โอนย้ายสินค้าน้ำตาลออกจากบัญชียกเว้นลดภาษีชั่วคราว (TEL) ไปไว้ในบัญชีสินค้าอ่อนไหวสูง (Highly Sensitive List : HSL) อินโดนีเซียจึงไม่ต้องลดภาษีสินค้าน้ำตาลลงเหลือ 0-5% ในปี 2003 และเป็น 0% ในปี 2010 สำหรับกรอบเวลาการลดและอัตราภาษีสุดท้ายนั้นขึ้นอยู่กับภาระงานต่อไป

2) ฟิลิปปินส์ได้รับความเห็นชอบให้โอนย้ายสินค้าน้ำตาลออกจากบัญชียกเว้นลดภาษีชั่วคราว (TEL) ไปไว้ในบัญชีสินค้าอ่อนไหว (Sensitive List : SL) ฟิลิปปินส์จึงไม่ต้องลดภาษีน้ำตาลลงเหลือ 0-5% ในปี 2003 และเป็น 0% ในปี 2010 แต่จะต้องลดภาษีเหลือ 0-5% ในปี 2010 แทน

3) จีนใส่รายการสินค้าน้ำตาลไว้ในรายการสินค้าอ่อนไหวของจีน พิกัด 1701.11, 1701.12, 1701.91, 1701.99 (ขณะที่ไทยไม่ได้ใส่รายการนี้ไว้ เนื่องจากเป็นสินค้าที่มี Tariff Quota ภายใต้ WTO)

ภายใต้กรอบอาเซียน-จีน ยังไม่มีข้อสรุปที่แน่ชัดว่าจะดำเนินการอย่างไรกับสินค้าที่มีโควตาภาษี ซึ่งถ้าจำเป็นต้องนำภาษีนอกโควต้ามารวมภายใต้การเปิดเสรีด้วย ไทยอาจจะต้องพิจารณาอีกครั้งว่าจะใส่สินค้าน้ำตาลไว้ในรายการสินค้าอ่อนไหวหรือไม่

ผลกระทบจากการเจรจาเขตการค้าเสรีอาเซียน พบว่า ผลการเจรจาทำให้ประเทศไทยได้รับผลประโยชน์จากการลดภาษีศุลกากร ทำให้สินค้าที่ไทยส่งออกไปอาเซียนมีราคาถูกลงและสามารถแข่งขันกับประเทศนอกกลุ่มได้ เมื่อมองภาพเศรษฐกิจโดยรวมแล้ว ไทยและอาเซียนต่างก็ได้รับผลประโยชน์จาก AFTA แต่จะมากหรือน้อยกว่านั้นขึ้นอยู่กับความสามารถในการปรับตัวของภาครัฐและภาคเอกชนในแต่ละประเทศ ทั้งนี้ นับแต่มีการก่อตั้ง AFTA เป็นต้นมา การค้าระหว่างไทยและอาเซียนขยายตัวขึ้นมาก และมูลค่าการส่งออกสินค้าจากไทยไปยังอาเซียนเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

2.2.3.4 ผลกระทบการเปิดเสรี NAFTA ต่อภาคอุตสาหกรรมน้ำตาล

ภายใต้ข้อตกลงการค้าเสรี NAFTA เม็กซิโกต้องเปิดตลาดสินค้าการเกษตรโดยเสรีจำนวน 4 รายการ ได้แก่ ข้าวโพด ถั่ว น้ำตาลและนม ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2551 ที่ผ่านมา ซึ่งได้ก่อให้เกิดความวิตกกังวลแก่ผู้ผลิตน้ำตาลทั้งในสหรัฐอเมริกาและเม็กซิโก จนทำให้สมาคมผู้ผลิตน้ำตาลของทั้งสองประเทศร่วมกันหาแนวทางออกเพื่อเสนอต่อรัฐบาลของตน โดยผู้ผลิตน้ำตาลในสหรัฐฯ เสนอว่า จะไม่ส่งออกน้ำตาลเข้ามาในเม็กซิโก หากเม็กซิโกไม่ประสพภาวะการขาดแคลนและในทางกลับกันผู้ผลิตน้ำตาลในสหรัฐฯ เสนอว่า จะไม่ส่งออกน้ำตาลเข้ามาในเม็กซิโก หากเม็กซิโกไม่ประสพภาวะการขาดแคลน และในทางกลับกันผู้ผลิตน้ำตาลในเม็กซิโกก็ระบุว่าไม่ส่งออกน้ำตาลที่นำเข้ามาจากประเทศที่สาม อาทิ บราซิล เข้าไปยังสหรัฐฯ แม้ว่าในข้อตกลง NAFTA จะอนุญาตให้ทำได้ ข้อเสนอดังกล่าวได้รับการสนับสนุนจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรของเม็กซิโก แต่ถูกปฏิเสธจากหน่วยงานราชการสหรัฐอเมริกา โดยสหรัฐฯ เห็นว่าการเปิดการค้าเสรีน้ำตาลจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภคมากกว่า

USDA ประเมินการผลิตน้ำตาลของสหรัฐอเมริกาในปี 2007/08 ที่ 8.441 ล้านตัน short ton raw value และปริมาณการนำเข้า 2.080 ล้านตัน และจะมีการนำเข้าน้ำตาลจากเม็กซิโกเฉลี่ยปีละ 1.568 ล้านตัน หรือ 15% ของปริมาณการบริโภคน้ำตาล ซึ่งจะส่งผลกระทบเชิงลบกับการส่งออกของประเทศไทย ทำให้การส่งออกน้ำตาลของไทยไปยังประเทศสหรัฐอเมริกามีแนวโน้มลดลง เนื่องจากสหรัฐฯ สามารถนำเข้าจากประเทศเม็กซิโก ซึ่งมีพื้นที่อยู่ติดกัน ทำให้สามารถลดต้นทุนค่าขนส่ง และต้นทุนในการผลิตในอุตสาหกรรมต่อเนื่องอื่นได้

จากการเจรจาข้อตกลงทางการค้าเสรีกับกลุ่มการค้าต่างๆ นั้น ส่งผลกระทบกับอุตสาหกรรมอาหารกลุ่มน้ำตาล กากน้ำตาล และผลิตภัณฑ์จากน้ำตาลทั้งเชิงบวก และเชิงลบ สรุปได้ดังนี้

ผลกระทบเชิงบวก

จากการที่ประเทศไทย ทำข้อตกลงเปิดทางเสรีทางการค้ากับประเทศและกลุ่มการค้าต่าง ๆ ทั้งในภูมิภาค และนอกภูมิภาค ทำให้ไทยได้รับผลประโยชน์จากอัตราภาษีศุลกากรในการส่งออกที่ลดลง ตลาดในการบริโภคน้ำตาลที่ใหญ่ที่สุดคือ ทวีปเอเชีย ทั้งนี้ไทยได้เปรียบในด้านทำเลที่ตั้งที่ใกล้กับประเทศผู้นำเข้ามากกว่าผู้ผลิตน้ำตาลรายอื่น เป็นการประหยัดต้นทุนค่าขนส่ง ประกอบกับอัตราภาษีศุลกากรที่ลดลงตามข้อตกลง ทำให้ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของไทยสามารถส่งออกน้ำตาลไปยังประเทศในภูมิภาคเอเชียได้เป็นจำนวนมาก

ผลกระทบเชิงลบ

การจัดตั้งเขตการค้าเสรีในภูมิภาคต่าง ๆ ส่งผลให้การแข่งขันทางการค้าทวีความรุนแรงมากขึ้น นอกจากนี้หลายประเทศโดยเฉพาะประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น สหรัฐ ญี่ปุ่น และกลุ่มสหภาพยุโรป ยังคงมีการปกป้องและให้การอุดหนุนอุตสาหกรรมน้ำตาลในประเทศของตน ก่อให้เกิดการบิดเบือนตลาด และส่งผลกระทบต่อประเทศผู้ผลิตและส่งออกน้ำตาล จึงจำเป็นที่ไทยและประเทศสมาชิกกลุ่มพันธมิตรเพื่อการปฏิรูปน้ำตาลโลก (Global Sugar Alliance : GSA) ซึ่งมีบราซิล และออสเตรเลียร่วมอยู่ด้วย จะต้องร่วมมือกันในการผลักดันให้ประเทศเหล่านี้ลดการอุดหนุนอุตสาหกรรมน้ำตาลภายในประเทศ เพื่อให้เป็นไปตามข้อผูกพัน WTO ต่อไป

2.3 การวิเคราะห์ด้านเศรษฐกิจ และผลกระทบ

2.3.1 สถานการณ์เศรษฐกิจของไทย

³จากการวิเคราะห์รายงานเศรษฐกิจและการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย ได้วิเคราะห์ถึงเศรษฐกิจและการเงินไทยในไตรมาสที่ 1 ปี 2551 มีรายละเอียด ดังนี้

1) ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (เบื่องต้น) ขยายตัวร้อยละ 10.1 จากระยะเวลาเดียวกันของปีก่อน ชะลอลงจากเดือนก่อนตามการผลิต ในหมวดอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งขยายตัวในอัตราที่ชะลอลงเป็นสำคัญ อย่างไรก็ดี ในหมวดเครื่องใช้ไฟฟ้า และหมวดยานยนต์ยังคงขยายตัวในเกณฑ์ดีตามความต้องการทั้งในและต่างประเทศสำหรับอัตราการใช้กำลังการผลิตของภาคอุตสาหกรรมในเดือนนี้อยู่ที่ร้อยละ 78.1 แต่เมื่อปรับฤดูกาลแล้วลดลง ซึ่งสอดคล้องกับการขยายตัวของผลผลิตที่ชะลอลง ในไตรมาสแรกของปี 2551 ดัชนีผลผลิตภาคอุตสาหกรรมขยายตัวจากระยะเดียวกันปีก่อนร้อยละ 12.9 สูงขึ้นจากไตรมาสก่อนเล็กน้อย ตามการผลิตสินค้าเพื่อการ

³ พรรณลาส เรื่องวิสุทธิ, รายงานเศรษฐกิจและการเงิน เดือนมีนาคม ไตรมาสที่ 1 ปี 2551, ธนาคารแห่งประเทศไทย, เมษายน 2551

ส่งออกเป็นหลัก ขณะเดียวกันหมวดที่ผลิตเพื่อขายในประเทศเป็นหลักปรับตัวดีขึ้นมาจากไตรมาสก่อน โดยมีการใช้กำลังการผลิตอยู่ที่ร้อยละ 76.3

2) ดัชนีการอุปโภคบริโภคภาคเอกชน ขยายตัวร้อยละ 6.8 จากระยะเวลาเดียวกันของปีก่อน โดยมูลค่าสินค้าอุปโภคบริโภคนำเข้า ณ ราคาคงที่ และภาษีมูลค่าเพิ่ม ณ ราคาคงที่ขยายตัวสูง เช่นเดียวกับดัชนีหมวดยานยนต์ (Car index) ซึ่งเป็นผลจากการออกรถยนต์รุ่นใหม่และการส่งเสริมการขายในงานมอเตอร์โชว์เป็นสำคัญ ขณะที่รถจักรยานยนต์ขยายตัวสูงจากรายได้เกษตรกรที่ปรับตัวดีขึ้น กอปรกับฐานต่ำในปีก่อน สำหรับดัชนีการลงทุนภาคเอกชน ประเมินการขยายตัวร้อยละ 7.2 เมื่อเทียบกับระยะเดียวกันปีก่อน โดยเครื่องใช้ในหมวดเครื่องจักรและอุปกรณ์ยังคงขยายตัวในเกณฑ์ดี นอกจากนี้ ยังเป็นผลของรากฐานที่ต่ำในปีก่อน ไตรมาสที่ 1 ปี 2551 ดัชนีการอุปโภคบริโภคภาคเอกชน ขยายตัวร้อยละ 7.0 จากระยะเดียวกันปีก่อน ปรับตัวดีขึ้นจากไตรมาสก่อน จากเครื่องใช้ทุกตัวที่ขยายตัวในอัตราที่เร่งตัวขึ้น โดยเฉพาะดัชนีหมวดยานยนต์ ซึ่งขอดำเนินการรถยนต์นั่งขยายตัวสูงมากจากการเลื่อนการซื้อรถยนต์นั่งส่วนบุคคล เพื่อรับประโยชน์จากนโยบายภาษีสำหรับรถยนต์ที่ใช้พลังงานทางเลือก (E20) ที่มีผลตั้งแต่วันที่ผ่านมานี้ สำหรับดัชนีการลงทุนภาคเอกชน ประเมินการขยายตัวร้อยละ 7.2 เมื่อเทียบกับระยะเดียวกันปีก่อน ตามเครื่องใช้หมวดเครื่องจักร และอุปกรณ์ โดยเฉพาะมูลค่าการนำเข้าสินค้าทุน ณ ราคาคงที่ ซึ่งขยายตัวดี

3) ภาคการคลัง รัฐบาลจัดเก็บรายได้ 125.9 พันล้านบาท เพิ่มขึ้นจากระยะเดียวกันปีก่อนร้อยละ 3.0 จะลดลงตามรายได้ ที่มีใช้ภาษีที่หดตัวลงมาก เนื่องจากรัฐวิสาหกิจบางแห่งไม่สามารถนำส่งรายได้ตามแผนที่กำหนดไว้ ส่วนรายได้ภาษียังคงเพิ่มขึ้น ในทุกฐานภาษี โดยภาษีจากฐานรายได้เพิ่มขึ้นทั้งภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและนิติบุคคล ส่วนภาษีที่เก็บจากฐานการบริโภคขยายตัวตามภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นสำคัญ ขณะที่ภาษีธุรกิจเฉพาะหดตัวทั้งจากภาษีธุรกรรมสถาบันการเงินและการชะลอธุรกรรม การซื้อขายอสังหาริมทรัพย์เพื่อรอการประกาศใช้มาตรการลดหย่อนภาษี ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 29 มีนาคม 2551 รัฐบาลขาดดุล 48.6 พันล้านบาท เงินคงคลัง ณ สิ้นเดือนลดลง 12.7 พันล้านบาท อยู่ที่ 54.4 พันล้านบาท ในไตรมาสที่ 2 ของปีงบประมาณ 2551 รัฐบาลจัดเก็บรายได้ 381.6 พันล้านบาท เพิ่มขึ้นจากระยะเดียวกันปีก่อนร้อยละ 6.6 ดุลเงินสดขาดดุล 108.1 พันล้านบาท โดยมีการกู้ยืมสุทธิ 93.4 พันล้านบาท และใช้เงินคงคลังเพื่อชดเชยการขาดดุล 14.6 พันล้านบาท ส่งผลให้เงินคงคลัง ณ สิ้นไตรมาสที่ 2 เป็น 54.4 พันล้านบาท ลดลงจาก 69.1 พันล้านบาท เมื่อสิ้นไตรมาสแรก

4) ภาคต่างประเทศ ดุลการค้าเกินดุล 342 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยมูลค่าการนำเข้าและการส่งออกขยายตัวในอัตราที่ชะลอตัวเล็กน้อยจากเดือนก่อน การส่งออกมีมูลค่า 14,648 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ขยายตัวร้อยละ 15.1 จากราคาส่งออกที่ยังขยายตัวดีในทุกหมวด โดยเฉพาะหมวดเกษตร ขณะที่ปริมาณส่งออกชะลอตัวจากการส่งออกสินค้าประมงที่หดตัว และสินค้าอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีสูงชะลอตัวลงตามการส่งออก สินค้าแผงวงจรรวม ส่วนสินค้า

อุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานในการผลิตสูง เร่งขึ้นมากจากเดือนก่อนตามการส่งออกอัญมณีและเครื่องประดับ สำหรับการนำเข้า มีมูลค่า 14,306 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ขยายตัวร้อยละ 31.2 ตามการขยายตัวของราคา โดยเฉพาะหมวดเชื้อเพลิงและผลิตภัณฑ์น้ำมัน ส่วนปริมาณยังเพิ่มขึ้นทุกหมวดตามอุปสงค์ในประเทศที่ฟื้นตัวและการขยายตัวของการส่งออก เมื่อรวมกับค่าบริการ รายได้ และการโอนเงินที่เกินดุล 8,611 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เงินสำรองระหว่างประเทศ ณ สิ้นเดือนมีนาคม 2551 อยู่ที่ระดับ 110 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยมียอดคงค้างการซื้อเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าสุทธิจำนวน 21.1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ไตรมาสที่ 1 ปี 2551 ดุลการค้าขาดดุล 109 ดอลลาร์สหรัฐ ตามการนำเข้าที่เร่งขึ้น ขณะที่การส่งออกชะลอลงเล็กน้อย โดยการนำเข้ามีมูลค่า 41,494 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นร้อยละ 34.5 ตามการนำเข้าที่เร่งขึ้นในทุกหมวด สำหรับการส่งออกมีมูลค่า 41,385 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ขยายตัวร้อยละ 21.1 ตามการส่งออกสินค้าเกษตรที่ดีทั้งราคาและปริมาณ รวมทั้งการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานในการผลิต การส่งออกอัญมณีและเครื่องประดับ รวมถึงสินค้าอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีในการผลิตสูงที่ยังคงขยายตัวต่อเนื่อง เมื่อรวมกับค่าบริการ รายได้และเงินโอน ที่เกินดุล 3,177 ล้านดอลลาร์สหรัฐ สูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนที่เกินดุล 1,371 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ตามการเพิ่มขึ้นของดุลการท่องเที่ยวและรายรับ ผลประโยชน์จากการลงทุนของภาครัฐที่เพิ่มขึ้นของเงินสำรองระหว่างประเทศ ทำให้ดุลบัญชีเดินสะพัดเกินดุล 3,068 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ส่วนดุลการชำระเงินเกินดุล 18,483 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

5) อัตราเงินเฟ้อทั่วไป อยู่ที่ร้อยละ 5.3 ลดลงจากเดือนก่อนเล็กน้อย เนื่องจากราคาสินค้าในหมวดอาหารและหมวดพลังงานเพิ่มขึ้นในอัตราส่วนที่ชะลอลง ขณะที่ราคาสินค้าในหมวดที่ไม่ใช่อาหารสดและพลังงานปรับตัวสูงขึ้นตามราคาอาหารบริโภคในและนอกบ้าน ส่งผลให้อัตราเงินเฟ้อพื้นฐานเร่งขยายตัวขึ้นจากเดือนก่อนเล็กน้อย จากการปรับลดลงของราคาในหมวดผลผลิตเกษตรกรรมเป็นสำคัญ สำหรับไตรมาสแรกปี 2551 อัตราเงินเฟ้อทั่วไปและอัตราเงินเฟ้อพื้นฐานอยู่ที่ร้อยละ 5.0 และ 1.5 ตามลำดับ เร่งขึ้นจากไตรมาสก่อน ที่อยู่ที่ร้อยละ 2.9 และ 1.1 ตามลำดับ

6) ภาวะการเงิน เงินฝากของสถาบันรับฝากเงิน (Depository Corporations) ขยายตัวร้อยละ 2.6 จากระยะเดียวกันของปีก่อน และหากนับรวมการออกตราสารหนี้ประเภทตั๋วแลกเงิน (Bill of Exchange) เข้าไปในเงินฝากแล้ว เงินฝากของสถาบันการเงินจะขยายตัวร้อยละ 8.2 เร่งตัวมากขึ้นจากเดือนก่อนหน้า สำหรับสินเชื่อกาณิชยกิจของสถาบันรับฝากเงินจะขยายตัวร้อยละ 5.9 เร่งตัวขึ้นจากเดือนก่อนหน้าเช่นกัน ตามการฟื้นตัวของสินเชื่อที่ให้แก่ภาคธุรกิจฐานเงิน ณ สิ้นเดือนมีนาคม 2551 ขยายตัวร้อยละ 12.0 จากระยะเดียวกันปีก่อน ขณะที่ปริมาณเงินตามความหมายกว้าง (Broad Money) ขยายตัวร้อยละ 2.3 อย่างไรก็ดี ปริมาณเงินดังกล่าวจะไม่นับการออกตั๋วแลกเงินโดยธนาคารพาณิชย์ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับการรับฝากเงิน ส่งผลให้ปริมาณเงินตามความหมายกว้างขยายตัวในอัตราที่ต่ำกว่าปกติ อัตราดอกเบี้ยระยะสั้นในตลาดเงิน

อัตราดอกเบี้ยนโยบายที่ทรงตัวอยู่ที่ร้อยละ 3.25 ต่อปี ทำให้อัตราดอกเบี้ยระยะสั้น ในตลาดเงิน ไม่ได้เปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ โดยอัตราดอกเบี้ยระหว่างธนาคารระยะ 1 วันเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 3.21 และ 3.22 ต่อปี ในเดือนมีนาคมและในช่วงวันที่ 1-23 เมษายน ตามลำดับ และปรับลดลงเพียงเล็กน้อยเมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยที่ร้อยละ 3.25 ต่อปีในไตรมาสที่ 4 ของปี 2550

7) อัตราแลกเปลี่ยนและดัชนีค่าเงินบาท ในเดือนมีนาคม 2551 ค่าเงินบาทเฉลี่ยอยู่ที่ 31.46 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ แข็งค่าขึ้นจากค่าเฉลี่ยในเดือนกุมภาพันธ์ที่ 32.60 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ ทั้งจากการอ่อนค่าของดอลลาร์สหรัฐ ในภาวะที่สัญญาณความอ่อนแอของเศรษฐกิจสหรัฐฯ ปรากฏชัดเจนขึ้นและธนาคารกลางสหรัฐฯ ปรับลดอัตราดอกเบี้ย Fed funds ลงอีกเพื่อช่วยแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจดังกล่าว และจากการยกเลิกมาตรการดำรงเงินสำรองนำเข้าระยะสั้น โดยธนาคารแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 29 กุมภาพันธ์ 2551 ซึ่งทำให้ค่าเงินบาทแข็งค่าขึ้นเทียบกับหลายสกุลเงินไม่เฉพาะดอลลาร์สหรัฐ ดังสะท้อนจากดัชนีค่าเงินบาท (NEER) ที่ปรับสูงขึ้นจากระดับ 78.94 ในเดือนก่อนมาอยู่ที่ระดับ 79.97 ในเดือนนี้ เมื่อพิจารณาทั้งไตรมาสแรกของปี 2551 ค่าเงินบาทเฉลี่ยอยู่ที่ 32.42 ต่อดอลลาร์สหรัฐ แข็งค่าขึ้นร้อยละ 4.7 จากไตรมาสก่อนที่เฉลี่ยอยู่ที่ 32.94 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ ขณะที่ค่าเงินบาท (NEER) ปรับค่าแข็งขึ้นร้อยละ 2.1 ซึ่งน้อยกว่าการแข็งค่าของอัตราแลกเปลี่ยนบาทต่อดอลลาร์สหรัฐ เนื่องจากในช่วงดังกล่าวค่าเงินดอลลาร์สหรัฐได้อ่อนลงเมื่อเทียบกับหลายสกุลเงินไม่เฉพาะแต่เงินบาท ในช่วงวันที่ 1-23 เมษายน 2551 ค่าเงินบาทอ่อนค่าลงเล็กน้อยจากเดือนก่อนเฉลี่ยอยู่ที่ 31.56 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐส่วนหนึ่งเพราะผู้นำเข้าซื้อเงินดอลลาร์สหรัฐมากขึ้น ประกอบกับความเชื่อมั่นในค่าเงินดอลลาร์สหรัฐปรับตัวดีขึ้นบ้าง

จากปัจจัยค่าเงินบาทที่แข็งค่าขึ้นนั้น มีผลกระทบต่อราคาอ้อยที่เกษตรกรได้รับเป็นอย่างมาก เนื่องจากไทยต้องพึ่งพาการส่งออกน้ำตาลถึงประมาณร้อยละ 65-70 ของปริมาณน้ำตาลที่ผลิตได้ ดังนั้นราคาน้ำตาลในตลาดโลก รวมทั้งค่าเงินบาทจึงเป็นปัจจัยกำหนดรายได้ที่จะนำมาแบ่งปันกันระหว่างชาวไร่อ้อยกับโรงน้ำตาล ซึ่งเมื่อราคาน้ำตาลในตลาดโลกตกต่ำ รวมทั้งเงินบาทมีทิศทางแข็งค่าจึงส่งผลกระทบต่อรายได้จากการส่งออกน้ำตาลโดยในปีการผลิต 2550/51 นี้คาดว่าไทยจะส่งออกน้ำตาลไปตลาดโลกได้ประมาณ 5.2 -5.4 ล้านตัน คิดเป็นมูลค่าประมาณ 1,200 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปีการผลิตก่อนหน้าที่ส่งออกได้ประมาณ 4.4 ล้านตัน คิดเป็นมูลค่าประมาณ 1,100 ล้านดอลลาร์สหรัฐ แต่เนื่องจากปริมาณอ้อยที่ผลิตได้เพิ่มมากขึ้น ประกอบกับค่าเงินบาทที่แข็งค่า ส่งผลให้เมื่อเฉลี่ยรายได้ต่อตันอ้อยออกมาแล้วจะปรับลดลง

สรุปภาวะเศรษฐกิจในเดือนมีนาคม 2551 โดยรวมยังคงฟื้นตัวต่อเนื่อง แรงส่งที่สำคัญมาจากอุปสงค์ในประเทศ ทั้งจากการบริโภคและการลงทุนภาคเอกชน ส่วนการส่งออกแม้จะชะลอลงบ้างแต่ยังอยู่ในเกณฑ์ดี การท่องเที่ยวยังคงขยายตัวต่อเนื่อง ในไตรมาสแรกปี 2551 เศรษฐกิจไทยโดยรวมขยายตัวได้ดีต่อเนื่องจากไตรมาสก่อน อุปสงค์ในประเทศมีบทบาท ต่อการ

ขยายตัวของเศรษฐกิจมาก ส่งผลให้การนำเข้าเร่งตัวขึ้น ขณะที่การส่งออกยังคงขยายตัวอยู่ในเกณฑ์ดี ในด้านอุปทานทั้งผลผลิตและราคาพืชผลขยายตัวดี ส่งผลให้รายได้เกษตรกรขยายตัวในอัตราที่เร่งขึ้นเช่นเดียวกับภาคอุตสาหกรรมและการท่องเที่ยวที่ขยายตัวในเกณฑ์สูง เสถียรภาพทางเศรษฐกิจโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ดี ดุลบัญชีเดินสะพัดยังคงเกินดุลต่อเนื่องและเงินสำรองระหว่างประเทศอยู่ในระดับสูง อย่างไรก็ตามก็มีความกดดันต่อเงินเฟ้อมีมากขึ้น จากราคาพลังงานและอาหารที่ปรับตัวสูงขึ้นมาก

จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ โดยพิจารณาปัจจัยดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม ดัชนีการอุปโภคบริโภคภาคเอกชน ภาคการคลัง ดุลการค้า อัตราเงินเฟ้อ ภาวะการเงิน อัตราแลกเปลี่ยน และดัชนีค่าเงินฝัก ซึ่งส่งผลต่ออุตสาหกรรมอาหารกลุ่มน้ำตาล กากน้ำตาลและผลิตภัณฑ์ทำจากน้ำตาล ดังนี้

ผลกระทบเชิงบวก

1. การดำเนินนโยบายงบประมาณแบบขาดดุล กล่าวคือ รัฐบาลกำหนดงบประมาณรายจ่ายมากกว่ารายรับ มุ่งเน้นการกระจายรายได้ให้กับกลุ่มคนทุกกลุ่มในสังคม ไม่ว่าจะเป็นชาวบ้านระดับรากหญ้า รวมถึงชนชั้นกลางในรูปแบบมาตรการ และโครงการต่าง ๆ ที่ออกมากระตุ้นการลงทุน และบรรเทาภาระค่าครองชีพของประชาชน ทำให้ประชาชนบริโภคสินค้ามากขึ้น อุปสงค์ในตลาดเริ่มดีขึ้น และดำเนินการลงทุนในเมกะโปรเจกต์ต่าง ๆ เพื่อทำให้เกิดการสร้างงาน และกระจายรายได้ให้กับประชาชนอีกทางหนึ่ง

ผลกระทบเชิงลบ

1. จากอัตราเงินเฟ้อที่สูงขึ้นในปัจจุบัน กระตุ้นให้คนไทยต้องระมัดระวังการใช้จ่ายเงิน เพราะต้องแบกรับภาระราคาสินค้าที่มีราคาสูงขึ้นมาก ดังนั้นจึงชะลอหรืองดการบริโภคสินค้าบางอย่างที่ไม่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตมากนัก เช่น น้ำอัดลม ขนม ช็อกโกแลต และหมากฝรั่ง ซึ่งส่งผลกระทบต่อปริมาณการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ดังกล่าว ทำให้กลุ่มผู้ผลิตในอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ที่ทำจากน้ำตาลต้องมีการปรับตัว ทั้งการออกแบบผลิตภัณฑ์ให้สนองตอบความต้องการของลูกค้า รวมถึงปรับปรุงกระบวนการผลิตเพื่อลดต้นทุนในการผลิต

2. ปัจจัยค่าเงินบาทที่แข็งค่าขึ้นนั้นย่อมส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมน้ำตาลอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เนื่องจากปริมาณน้ำตาลส่วนใหญ่ร้อยละ 65-70 ส่งออกไปยังต่างประเทศ ดังนั้นรายได้หลักของโรงงานเป็นรายได้จากต่างประเทศ หากค่าเงินบาทแข็งตัว รายได้จากการขายน้ำตาลจะลดลง

3. การเพิ่มของอัตราดอกเบี้ย ทำให้ชาวไร่อ้อยซึ่งเดิมมีปัญหาด้านหนี้สินและดอกเบี้ยที่ต้องชำระเป็นจำนวนมากอยู่แล้ว ต้องแบกรับภาระหนี้เพิ่มขึ้นอีก ดังนั้นอาจเป็นสาเหตุให้

ชาวไร่ย้ายเปลี่ยนอาชีพไปประกอบอาชีพอื่นแทนหรือปลูกพืชชนิดอื่น ซึ่งส่งผลกระทบต่อปริมาณผลผลิต อ้อยที่จะลดน้อยลง จนโรงงานน้ำตาลไม่มีวัตถุดิบเพียงพอต่อการผลิต

2.3.2 สถานการณ์สินค้าเกษตรปี 2551

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้คาดการณ์แนวโน้มปี 2551 ถึงมูลค่ารายได้จาก ภาคการเกษตรว่า ในภาพรวมยังอยู่ในเกณฑ์ที่ดี โดยเฉพาะพืชพลังงานทดแทน ทั้งในรูปของไบโอดีเซล และ เอทานอล ขณะเดียวกันประเทศไทยยังสามารถผลิตสินค้าอาหารเพื่อการส่งออกได้เพียงพอสำหรับการบริโภคของประชาชนกว่า 200 ล้านคน ซึ่งทำให้ได้ประโยชน์จากราคาสินค้า และอาหารที่เพิ่มสูงขึ้น ขณะเดียวกันหากสามารถปรับการผลิตสินค้าอาหารในรูปแบบของสินค้าพลังงานให้มากขึ้น คาดว่าจะช่วยลดปริมาณการนำเข้าพลังงานลงได้ และจะเป็นการสร้างความได้เปรียบให้กับประเทศไทย ในการแข่งขันกับต่างประเทศ โดยการดำเนินการเรื่องพลังงานมีการตั้งเป้าที่จะขยายพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน ทั่วประเทศจำนวน 2,500,000 ไร่ ในระยะเวลา 5 ปีข้างหน้า ซึ่งจะทำให้ภายในปี 2555 ผลผลิตปาล์มน้ำมัน ในประเทศเพียงพอที่จะนำมาผลิตเป็นน้ำมันไบโอดีเซล เพื่อใช้ทดแทนน้ำมันดีเซลร้อยละ 10 หรือ ประมาณวันละ 8.5 ล้านลิตร ตามนโยบายลดการพึ่งพาพลังงานจากต่างประเทศ นอกจากนี้จะมีการ ให้ความสำคัญด้านการพัฒนาสินค้าการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าให้มากขึ้น ทั้งนี้เพื่อทดแทนการนำเข้า สินค้าจากต่างประเทศ อาทิการแปรรูปข้าวและส่งเสริมให้มีการใช้แป้งข้าวเจ้าในการผลิตขนมปัง แทนแป้งสาลี เพื่อทดแทนการนำเข้าแป้งสาลี เป็นต้น นอกจากนี้ในด้านการค้ากับต่างประเทศจะมีการเปิดตลาดใหม่ เช่น ประเทศในแถบตะวันออกกลาง ซึ่งตั้งเป้าที่จะส่งออกสินค้าฮาลาลให้ได้ ประมาณ 3,500 ล้านบาท ในปี 2551 สำหรับสินค้าที่มีราคาลดลง ได้แก่ ข้าวนาปี ข้าวนาปรัง อ้อยโรงงาน และยางพารา สินค้าที่มีมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น ได้แก่ มันสำปะหลัง น้ำมันปาล์ม และน้ำตาล ส่วนสินค้า ที่มีมูลค่าการส่งออกลดลง ได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ดังนั้น ในภาพรวมผลผลิตและราคาพืชต่าง ๆ ยังคงเพิ่มขึ้น และคาดว่าเมื่อถึงสิ้นปี 2551 มูลค่าการผลิตสินค้าเกษตรสาขาพืช จะขยายตัวเพิ่มขึ้น ประมาณร้อยละ 4.3 สาขาปศุสัตว์ มูลค่าการผลิตขยายตัวเพิ่มขึ้นอัตราร้อยละ 7.5 เนื่องจากระดับ การผลิตไก่เนื้อมีเพิ่มขึ้น ประกอบกับราคาไก่อยู่ในเกณฑ์ดี ซึ่งเป็นผลจากการพัฒนาการเลี้ยงอย่าง เป็นระบบและได้มาตรฐานมากขึ้น ในขณะที่สุกรมีราคาลดลง ซึ่งเป็นไปตามวัฏจักรการผลิตสุกร

สำหรับแนวโน้มผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตร ปี 2551 นั้นกระทรวงเกษตรและ สหกรณ์คาดว่าจะขยายตัวเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 4.6 เนื่องจากราคาสินค้าเกษตร โดยรวม ในปี 2550 ที่ผ่านมายังคงอยู่ในเกณฑ์ดี โดยเฉพาะในกลุ่มพืชที่ผลิตเป็นพลังงานทดแทน รวมทั้งความต้องการสินค้าเกษตรในตลาดต่างประเทศยังมีแนวโน้มสดใส และการ ดำเนินการของภาครัฐยังคงต่อเนื่องในการเพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพของการผลิตสินค้าเกษตร โดย สาขาพืช ปศุสัตว์ ประมง และบริการทางการเกษตร ขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.8 6.1 3.1 และ 3.3 ตามลำดับ ส่วนสาขาป่าไม้คาดว่าจะขยายตัวลดลงร้อยละ 8.4

ผลกระทบเชิงบวก

จากสถานการณ์สินค้าเกษตรที่มีต่ออุตสาหกรรมอาหารกลุ่มน้ำตาล กากน้ำตาล และผลิตภัณฑ์จากน้ำตาล พบว่า เกิดผลดีในด้านรายได้และกำไรกับอุตสาหกรรมอาหารกลุ่มน้ำตาล เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากประชากรทั่วโลกมีความต้องการใช้พลังงานทดแทนจากพืช แทนการใช้น้ำมัน ซึ่งมีราคาแพง ถือว่าเป็นโอกาสอันดีสำหรับประเทศไทยที่มีการปลูกพืชพลังงาน จำพวกมันสำปะหลัง และอ้อยจำนวนมากอยู่แล้ว โดยโรงงานน้ำตาลใช้ผลพลอยได้จากการผลิตน้ำตาล ได้แก่ กากอ้อย และ กากน้ำตาลนำมาผลิตเป็นเอทานอล สร้างรายได้อันมหาศาลและในอนาคตอาจกลายเป็นผลิตภัณฑ์หลักที่สร้างรายได้ให้กับโรงงานน้ำตาลมากกว่ารายได้จากการขายน้ำตาล

ผลกระทบเชิงลบ

จากกระแสการใช้พลังงานทดแทนที่มีมากขึ้นในปัจจุบัน ทำให้พืชพลังงานอย่าง อ้อยถูกนำไปใช้ในการผลิตเอทานอลมากขึ้น จนปริมาณน้ำตาลในตลาดโลกลดลง รายได้จากการขายเอทานอลนั้นสูงกว่ารายได้จากการขายน้ำตาล จึงเป็นแรงจูงใจที่ทำให้โรงงานน้ำตาลนำอ้อยไปใช้ผลิตเป็นเอทานอลในสัดส่วนที่สูงกว่าผลิตน้ำตาล เช่นบราซิลได้ลดปริมาณการผลิตน้ำตาลลงและเพิ่มการผลิตเอทานอล ซึ่งก็ส่งผลดีกับผู้ผลิตน้ำตาลของไทยที่มีโอกาสที่จะส่งออกน้ำตาลได้มากขึ้น แต่ในอนาคตผู้ผลิตน้ำตาลในไทยเองอาจจะต้องปรับตัวผลิตเอทานอลมากกว่าน้ำตาลเช่นกันเพราะให้ผลตอบแทนที่สูงกว่าน้ำตาล ดังนั้นอาจเกิดภาวะขาดแคลนน้ำตาลโลกขึ้นในอนาคตอันใกล้

2.3.3 สถานการณ์น้ำตาลโลก

ในการประชุมองค์การน้ำตาลระหว่างประเทศ (ISO) ครั้งที่ 32 ระหว่างวันที่ 26-30 พฤศจิกายน 2550 ณ กรุงลอนดอน สหราชอาณาจักร ISO ได้ปรับข้อมูลดุลน้ำตาลโลกปี 2550/51 โดยคาดว่าจะมีปริมาณการผลิตรวม 170.308 ล้านตัน ปริมาณการบริโภค 159.169 ล้านตัน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2.4 ดุลน้ำตาลโลก ปี 2549/50 – ปี 2550/51

ปีการผลิต	2550/51	2549/50	เปลี่ยนแปลง (ตัน)	เปลี่ยนแปลง (%)
ปริมาณการผลิต	170.308	166.030	4.278	2.58
ปริมาณการบริโภค	159.169	154.985	4.184	2.70
เพิ่ม/ลด	11.139*	11.045	0.094	0.85
ปริมาณการนำเข้า	45.496	46.070	-0.574	-1.25
ปริมาณส่งออก	49.768	46.077	3.691	8.01
ปริมาณสต็อก	74.716	67.849	6.867	10.12

ที่มา: องค์การน้ำตาลระหว่างประเทศ (ISO)

*ปริมาณการน้ำตาลโลก ปี 2550/51 เกินดุล

1. ปริมาณการผลิตน้ำตาลของโลก

ในปี 2550/51 ผลผลิตน้ำตาลมีปริมาณ 170.30 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2549/50 ซึ่งมีปริมาณ 166.03 ล้านตัน (เพิ่มขึ้น 4.278 ล้านตันหรือเท่ากับ 2.58%) เนื่องจากประเทศในแถบเอเชียมีปริมาณการผลิตน้ำตาลเพิ่มขึ้น ได้แก่ อินเดีย จีน อินโดนีเซีย ปากีสถาน ฟิลิปปินส์ เวียดนาม และ ไทย

2. การบริโภคน้ำตาล

การบริโภคน้ำตาลทรายปี 2550/51 มีจำนวน 159.169 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2549/50 ซึ่งมีปริมาณ 154.985 ล้านตัน (เพิ่มขึ้น 4.184 ล้านตัน หรือเท่ากับ 2.70%) ภูมิภาคที่มีอัตราการบริโภคน้ำตาลสูงที่สุดคือ

- 1) เอเชียตะวันออกไกลและประเทศในหมู่เกาะแปซิฟิก 5.36%
- 2) คาบสมุทรมอินเดีย 3.37%
- 3) แอฟริกาทางตอนใต้ 3.14%
- 4) ตะวันออกกลางและแอฟริกาเหนือ 3.38%
- 5) อเมริกากลาง 2.05%
- 6) อเมริกาใต้ 1.90%
- 7) อเมริกาเหนือ 1.18%
- 8) ยุโรปตะวันออกและสหพันธรัฐรัสเซีย 0.94%
- 9) ยุโรปตะวันตกและยุโรปกลาง 0.62%

3. ปริมาณการส่งออก

ในปี 2550/51 ปริมาณการส่งออกมีจำนวน 49.768 ล้านตัน (raw value) เพิ่มขึ้นจากปี 2549/50 ซึ่งมีจำนวน 46.0677 ล้านตัน (เพิ่มขึ้น 3.691 ล้านตันหรือเท่ากับ 8.01%) ประเทศผู้ส่งออกสำคัญคือ อินเดีย ไทย บราซิล และออสเตรเลีย

4. ปริมาณการนำเข้า

ในปี 2550/51 ปริมาณนำเข้าน้ำตาลมีจำนวน 45.496 ล้านตัน (raw value) ลดลงจากปี 2549/50 ซึ่งมีจำนวน 46.070 ล้านตัน (ลดลง 0.574 ล้านตันหรือเท่ากับ -1.25%) ประเทศที่นำเข้าลดลงได้แก่ จีน (จากจำนวน 1.45 ล้านตัน ลดลงเป็น 0.640 ล้านตัน) แต่มีการนำเข้าเพิ่มขึ้นจากรัสเซีย (จำนวน 3.285 ล้านตัน) ตะวันออกกลางและแอฟริกาเหนือ (0.331 ล้านตัน) และแอฟริกากลาง (0.175 ล้านตัน)

5. ราคาน้ำตาลทรายดิบ

ราคาน้ำตาลทรายดิบตลาดนิวยอร์กประจำสัปดาห์นี้ (28 เมษายน – 2 พฤษภาคม 2551) ยังคงเคลื่อนไหวลดลงเมื่อเทียบกับสัปดาห์ก่อน ตามแรงขายของกลุ่มกองทุนและนักเก็งกำไรต่าง ๆ เนื่องจากค่าเงินเหรียญสหรัฐ ที่ปรับตัวแข็งค่าขึ้น และราคาสินค้าโภคภัณฑ์อื่น ๆ ในตลาดโลกที่ปรับตัวลดต่ำลง กอปรกับ Conab รายงานว่าปริมาณอ้อยเข้าหีบของบราซิล

ในปี 2551/2552 (พฤษภาคม-เมษายน) จะมีจำนวน 558.1-579.8 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 501.5 ล้านตัน ในปี 2550/2551 ผลผลิตเอทานอลคาดว่าจะมีจำนวน 26.4-27.5 พันล้านลิตร เพิ่มขึ้นจาก 23.0 พันล้านลิตร และผลผลิตน้ำตาลคาดว่าจะมีจำนวน 33.9-35.2 ล้านตัน นอกจากนั้นน้ำตาลตามสัญญาเดือนพฤษภาคม 2551 จะสิ้นสุดระยะเวลาในการซื้อขายลงในวันที่ 30 เมษายน 2551 ทำให้มีการขายเพื่อชำระบัญชีเป็นจำนวนมาก และราคาน้ำตาลตามสัญญาเดือนพฤษภาคม 2551 เคลื่อนไหวลดลงถึงระดับต่ำสุดในรอบ 5 เดือน ที่ระดับ 10.10 เซนต์ (29 เมษายน 2551) ก่อนที่จะปรับขึ้นมาปิดตลาดครั้งสุดท้ายที่ 10.65 เซนต์ ลดลงจากสัปดาห์ก่อน 0.72 เซนต์ ปรากฏว่ามีการส่งมอบน้ำตาลต่อตลาดเป็นจำนวนมากถึง 11,695 ล็อต หรือประมาณ 594,110 เมตริกตัน ส่วนใหญ่เป็นน้ำตาลจากบราซิล หลังจากนั้นราคาน้ำตาลยังคงได้รับแรงกดดันจากการขายของกลุ่มกองทุนและนักเก็งกำไรต่าง ๆ ตามค่าเงินเหรียญสหรัฐที่แข็งค่าขึ้น และราคาสินค้าโภคภัณฑ์อื่น ๆ ที่ปรับตัวลดต่ำลง โดยราคาน้ำตาลตามสัญญาเดือนกรกฎาคม 2551 เคลื่อนไหวอยู่ระหว่าง 11.12-12.45 เซนต์ และปิดตลาดครั้งสุดท้ายที่ 11.49 เซนต์ ลดลงจากสัปดาห์ก่อน 0.76 เซนต์ ส่วนเดือนตุลาคม 2551 ปิดตลาดที่ 12.31 เซนต์ ลดลง 0.70 เซนต์ และราคาส่งมอบทันทีครั้งสุดท้ายถูกกำหนดที่ 12.62 เซนต์ ลดลง 0.95 เซนต์ ผู้เชี่ยวชาญคำนวณแนวด้านของราคาน้ำตาลตามสัญญาเดือนกรกฎาคม 2551 ไว้ที่ระดับ 12.50 และ 12.00 เซนต์ ส่วนแนวรับคาดว่าจะอยู่ที่ระดับ 11.25 และ 11.00 เซนต์

ตารางที่ 2.5 ราคาส่งมอบน้ำตาลนิวยอร์ก หมายเลข 11 (เซนต์/ปอนด์)

เดือนกำหนดราคา	ราคาสูงสุด	ราคาต่ำสุด	ราคาปิดเมื่อวันที่ 2 พฤษภาคม 2551	ราคาปิดเมื่อวันที่ 25 เมษายน 2551	เปลี่ยนแปลง เพิ่ม (+), ลด (-)
ส่งมอบทันที	13.15	12.45	12.62	13.57	-0.95
พฤษภาคม 2551	10.92	10.10	10.65*	11.37	-0.72
กรกฎาคม 2551	12.45	11.12	11.49	12.25	-0.76
ตุลาคม 2551	13.20	12.02	12.31	13.01	-0.70
มีนาคม 2552	13.96	12.95	13.21	13.78	-0.57
พฤษภาคม 2552	14.44	13.31	13.53	14.00	-0.47
กรกฎาคม 2552	14.50	13.55	13.74	14.13	-0.39
ตุลาคม 2552	14.78	13.90	14.12	14.36	-0.24
มกราคม 2553	-	-	14.29	14.49	-0.20
มีนาคม 2553	15.09	14.33	14.48	14.67	-0.19
พฤษภาคม 2553	15.07	14.40	14.51	14.65	-0.14
กรกฎาคม 2553	15.04	14.51	14.56	14.64	-0.08
ตุลาคม 2553	15.10	14.50	14.66	14.69	-0.03
มกราคม 2554	-	-	14.71	14.71	-
มีนาคม 2554	15.28	14.78	14.86	14.83	+0.03

ที่มา: บริษัทอ้อยและน้ำตาลไทย จำกัด, พฤษภาคม 2551

หมายเหตุ *เป็นราคาปิดเมื่อวันที่ 30 เมษายน 2551

วันที่ 28 เมษายน 2551 ธนาคารเพื่อการลงทุน Morgan Stanley คาดว่าแนวโน้มราคาน้ำตาลทรายดิบในปี 2553/2554 จะอยู่ที่ 18.6 เซนต์/ปอนด์ เพิ่มขึ้นจาก 17.1 เซนต์/ปอนด์ ในรายงานคราวก่อน ทั้งนี้เนื่องจากราคาธัญพืชที่อยู่ในระดับสูงจะทำให้พื้นที่เพาะปลูกอ้อยลดลง ความต้องการเอทานอลในบราซิลที่เพิ่มขึ้นจะจำกัดปริมาณอ้อยที่จะใช้ในการผลิตน้ำตาล และต้นทุนในการผลิตที่เพิ่มขึ้นจะทำให้การขยายพื้นที่เพาะปลูกลดน้อยลง ซึ่งจากการสำรวจพบว่าการตอบสนองต่อราคาน้ำตาลที่ต่ำจะทำให้ในปี 2552/2553 เกิดสถานะของอุปทานน้ำตาลโลกส่วนขาด (Deficit) 6.1 ล้านตัน ในปี 2553/2554 น้ำตาลทรายดิบตลาดนิวยอร์กสัญญาเดือนพฤษภาคม 2551 สิ้นสุดระยะเวลาในการซื้อขายลงเมื่อวันที่ 30 เมษายน 2551 ปรากฏว่ามีการส่งมอบน้ำตาลต่อตลาดเป็นจำนวน 11,695 ล็อต หรือประมาณ 594,110 เมตริกตัน

ผลกระทบสถานการณ์น้ำตาลโลกต่ออุตสาหกรรมอาหารกลุ่มน้ำตาล กากน้ำตาลและผลิตภัณฑ์จากน้ำตาล

ราคาน้ำตาลทรายดิบตลาดนิวยอร์ก ได้เคลื่อนไหวลดลงค่อนข้างมาก ตามแรงขายของกลุ่มกองทุนและนักเก็งกำไรต่าง ๆ เนื่องจากเงินเหรียญสหรัฐที่แข็งค่าขึ้น และราคาสินค้าโภคภัณฑ์อื่น ๆ ที่ปรับตัวลดต่ำลง ประกอบกับน้ำตาลตามสัญญาเดือนพฤษภาคม 2551 ซึ่งจะสิ้นสุดระยะเวลาในการซื้อขายลง เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2551 มีการส่งมอบน้ำตาลต่อตลาดเป็นจำนวนมากถึง 11,695 ล็อต หรือประมาณ 594,110 เมตริกตัน ส่วนใหญ่เป็นน้ำตาลจากบราซิลนอกจากนั้นยังมีรายงานว่าปริมาณอ้อยเข้าหีบของบราซิลในปี 2551/2552 (พฤษภาคม-เมษายน) จะมีจำนวนมากถึง 558.1-579.8 ล้านตัน ในปี 2550/2551 สำหรับสถานะของกลุ่มกองทุนและนักเก็งกำไรต่างๆ ในปัจจุบันคาดว่าจะถือตัวชื่อน้ำตาลสุทธิ (Net Long) เป็นจำนวน 185,000 ล็อต เทียบกับที่ถือ Net Long 212,451 ล็อต ในรายงานครั้งล่าสุด ในระยะสั้น ๆ หากปัจจัยต่าง ๆ ยังไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมคาดว่าราคาน้ำตาลจะยังคงเคลื่อนไหวขึ้นลงตามแรงซื้อและขายจากกลุ่มกองทุนและนักเก็งกำไร อย่างไรก็ตามมีนักวิเคราะห์คาดการณ์ว่าราคาน้ำตาลจะเพิ่มสูงขึ้น 10.7% ในอีก 10 ปี ข้างหน้า เนื่องจากบราซิลจะลดการผลิตน้ำตาลและสหภาพยุโรปจะลดการส่งออก โดยบราซิลจะผลิตเอทานอลจากอ้อยเพิ่มขึ้นทุกปี

2.3.4 ปัจจัยภาวะราคาน้ำมัน

สัปดาห์แรกของเดือนกรกฎาคม 2551 ราคาน้ำมันดิบดูไบ และเวสต์ เท็กซัส เหลืออยู่ที่ระดับ \$138.16 และ \$142.48 ต่อบาร์เรล ปรับตัวเพิ่มขึ้นจากสัปดาห์ที่แล้ว \$7.16 และ \$5.23 ต่อบาร์เรล ตามลำดับ การคาดการณ์ตลาดน้ำมันจะอยู่ในภาวะตึงไปอีก 5 ปี จากความต้องการใช้น้ำมันของประเทศกำลังพัฒนาโดยเฉพาะจีนและอินเดียอยู่ในระดับสูง และปรับลดอุปทานน้ำมันโลกลง 2.7 ล้านบาร์เรล/วัน มาอยู่ที่ระดับ 95.33 ล้านบาร์เรล/วัน ในปี 2555 ประกอบกับสถานการณ์ตึงเครียดระหว่างอิสราเอลกับอิหร่านที่ทวีความรุนแรง และอิหร่านลดปริมาณการส่งออกแล้ว ในขณะที่มีข่าวลือข้างชั่วคราวบริษัทน้ำมันแห่งชาติเวเนซุเอลา ได้ปิดถนนประท้วงเพื่อ

เรียกเครื่องขอขึ้นค่าแรง รวมทั้งข่าว U.S. National Hurricane Center รายงานพายุโซนร้อน Bertha ก่อตัวขึ้นทางตะวันออกเฉียงของมหาสมุทรแอตแลนติก

ด้านราคาน้ำมันสำเร็จรูปในตลาดสิงคโปร์ ซึ่งเป็นตลาดที่ไทยใช้อ้างอิงราคาน้ำมัน พบว่า น้ำมันเบนซินออกเทน 95 และ 92 เหลืออยู่ที่ระดับ \$146.30 และ \$145.67 ดอลลาร์เรล ปรับตัวเพิ่มขึ้น ราคาน้ำมันดิบ และ Formosa Petrochemical Corp. ของไต้หวันปิดหน่วย Residual Fluid Catalytic Cracker (RFCC:84,000 บาร์เรล/วัน) เพื่อซ่อมรอยรั่ว ประกอบกับโรงกลั่นในประเทศ ญี่ปุ่นมีแผนลดการผลิตน้ำมันเบนซินลงเนื่องจากอุปสงค์ในประเทศลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยรัฐบาล ญี่ปุ่นคาดการณ์อุปสงค์น้ำมันเบนซินในปีนี้จะลดลงประมาณ ร้อยละ 2 ทั้งนี้สืบเนื่องมาจาก บริษัท Tonen General Sekiyu ของญี่ปุ่นปิดหน่วย Reformer (32,000บาร์เรล/วัน) ของโรงกลั่น Sakai เนื่องจากเหตุเพลิงไหม้ ทั้งนี้มีข่าวบริษัท Tonen General Sekiyu ของญี่ปุ่นปิดโรงกลั่น Sakai จากเหตุเพลิงไหม้ และ Petroleum Association of Japan (PAJ) รายงานปริมาณสำรองน้ำมันดีเซลของ ญี่ปุ่น ณ วันที่ 28 มิถุนายน 2551 ลดลง ร้อยละ 2 อยู่ที่ระดับ 5.96 ล้านบาร์เรล ประกอบกับเกาหลีใต้ มีแผนลดการส่งออกน้ำมันดีเซลในเดือนสิงหาคม 2551 ลงประมาณ 675,000 บาร์เรล

ผลกระทบของน้ำมันต่ออุตสาหกรรมอาหารกลุ่มน้ำตาล กากน้ำตาลและผลิตภัณฑ์จากน้ำตาล

หากรัฐบาลให้การสนับสนุนการใช้เอทานอลเป็นพลังงานทางเลือก ซึ่งผลิตได้จาก อ้อย ก็จะเป็นการดีกับอุตสาหกรรมน้ำตาล เพราะปัจจุบันกลุ่มโรงงานน้ำตาลรายใหญ่ของประเทศ ได้ขยายธุรกิจต่อเนื่องเป็นโรงงานผลิตเอทานอลอยู่แล้ว ดังนั้นหากมีนโยบายที่ชัดเจนจากภาครัฐที่ สนับสนุนให้ประชาชนใช้น้ำมัน E-85 จะทำให้กลุ่มโรงงานน้ำตาลมีผลประกอบการมากขึ้น ถึง 100,000 ล้านบาท โดยมูลค่าการส่งออกน้ำตาลเดิมจะมีรายได้เพียง 6-7 หมื่นล้านบาท นอกจากนี้จะทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น ผลกระทบด้านลบคือปริมาณการผลิตในประเทศอาจลดลงเพราะ ต้องนำอ้อยบางส่วนไปผลิตพลังงานทดแทน เหมือนในประเทศบราซิล ซึ่งแนวโน้มในการผลิต น้ำตาลลดลง แต่ทั้งนี้ในอนาคตรัฐบาลอาจต้องลดปริมาณการส่งออกน้ำตาลทราย หรือไม่ส่งออก เลย เพื่อให้มีน้ำตาลมีเพียงพอสำหรับการบริโภคในประเทศ

หากราคาน้ำมันพุ่งสูงต่อเนื่องแบบนี้ จะทำให้ราคาอ้อยและน้ำตาลเพิ่มสูงขึ้น เป็นการสร้างแรงจูงใจให้ชาวไร่หันมาปลูกอ้อยกันมากขึ้น ทำให้ในฤดูกาลผลิตใหม่นี้ทั้งปริมาณ อ้อยและน้ำตาลจะมากขึ้น โดยเฉพาะประเทศไทยที่จะเริ่มฤดูกาลผลิตใหม่ในปี 2550/2551 ในเดือน พฤศจิกายนนี้

ปัจจัยสุดท้ายต้องยอมรับว่าเวลานี้ในตลาดโลกได้มีการกว้านซื้อน้ำตาลไปถึง กำไรกันมากขึ้น เพราะมองว่าอ้อยและน้ำตาลกลายเป็นพืชพลังงานไปแล้ว เมื่อกระแสเอทานอล กลายเป็นทางเลือกใหม่ที่เข้ามาทดแทนน้ำมัน ฉะนั้นยิ่งน้ำมันมีราคาสูงขึ้น ก็จะเกิดประโยชน์ต่อ อุตสาหกรรมน้ำตาลทั้งระบบ เพราะเอทานอลจะช่วยดึงราคาอ้อยให้สูงขึ้นต่อไปเรื่อย ๆ

2.4 การวิเคราะห์ด้านสังคม และผลกระทบ

2.4.1 ปัจจัยด้านคุณภาพของคน

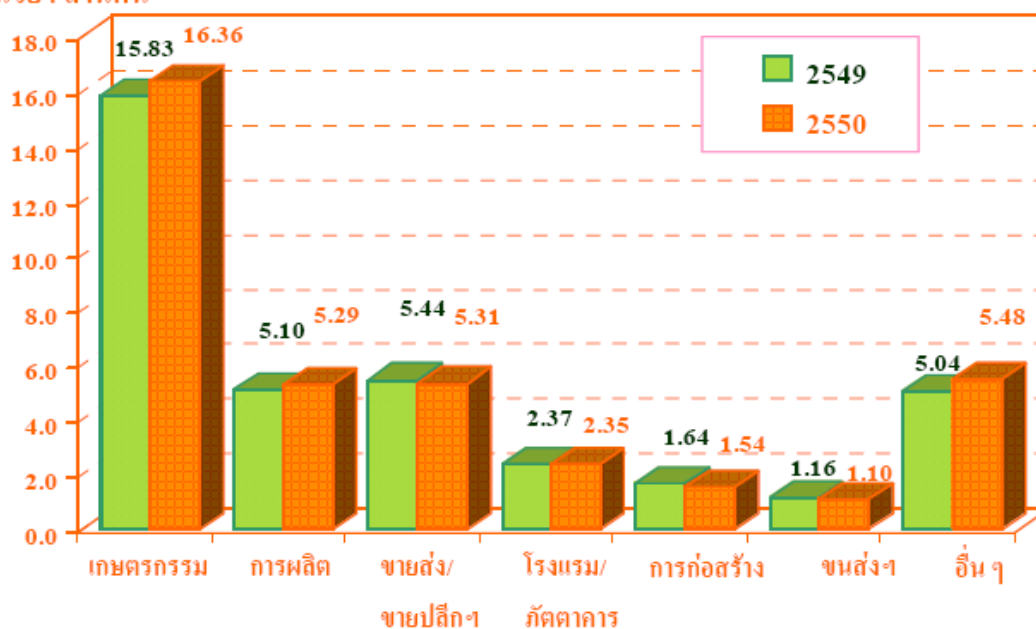
1) การจ้างงาน

สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้สำรวจจำนวนประชากร พบว่าผลสำรวจในเดือนธันวาคม 2550 มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 65.95 ล้านคน เป็นผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงานประมาณ 37.80 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 57.34 ของประชากร (ชายร้อยละ 62.5 และหญิงร้อยละ 52.3) เป็นผู้ที่ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน 13.51 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 20.5 (ชายร้อยละ 14.4 และหญิงร้อยละ 26.3) สำหรับผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี มีจำนวน 14.64 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 22.22 (ชายร้อยละ 23.1 และหญิงร้อยละ 21.3)

ภาวะการจ้างงานเดือนธันวาคม 2550 มีการจ้างแรงงานทั้งสิ้น 37.43 ล้านคน เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันกับการจ้างงานเพิ่มขึ้น 8.5 แสนคน (จาก 36.58 ล้านคน เป็น 37.43 ล้านคน) ถ้าพิจารณาตามสาขาอุตสาหกรรมที่สำคัญต่าง ๆ พบว่า การจ้างงานในภาคเกษตรกรรมเพิ่มขึ้นประมาณ 5.3 แสนคน (15.83 ล้านคน เป็น 16.36 ล้านคน) ส่วนนอกภาคเกษตรกรรมเพิ่มขึ้นประมาณ 3.2 แสนคน (จาก 20.75 ล้านคน) โดยเพิ่มขึ้นในสาขาการผลิต 1.9 แสนคน ในขณะที่สาขาต่าง ๆ ลดลง คือ สาขาขนส่ง/ขายปลีก 1.3 แสนคน สาขาก่อสร้าง 1.0 แสนคน สาขาขนส่ง 6 หมื่นคน สาขาการโรงแรม/ภัตตาคาร 2 หมื่นคน ที่เหลืออยู่ในสาขาอื่น ๆ

ภาพที่ 2.1 การเปรียบเทียบผู้มีงานทำในเดือนธันวาคม พ.ศ.2549 และ 2550 ตามอุตสาหกรรมที่สำคัญ

หน่วย : ล้านคน

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ, ธันวาคม 2550

2) การศึกษา

คนไทยมีระดับการศึกษาสูงขึ้น เนื่องจากนโยบายของภาครัฐที่สนับสนุน และขยายโอกาสทางการศึกษาให้กับเยาวชน ให้ทุกคนได้เรียนหนังสือแม้จะอยู่ในพื้นที่ ที่ห่างไกล หรือขาดทุนทรัพย์ในการเรียน โดยจัดให้มีกองทุนสำหรับกู้ยืมเรียน อีกทั้งยังเกิดจากสถาบันการศึกษามีการแข่งขันกันสูง บางแห่งได้ออกนอกระบบ ทำให้มหาวิทยาลัยต่าง ๆ มีปรับตัวเพื่อความอยู่รอด ในภาวะการแข่งขันที่รุนแรง หลายแห่งจัดตั้งเป็นวิทยาเขตในต่างจังหวัด ประสานความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในท้องถิ่น ในการใช้สถานที่สำหรับการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ได้จัดหลักสูตรเรียนการสอนให้สอดคล้องกับผู้ที่ต้องการศึกษา เช่น หลักสูตรสำหรับผู้ประกอบการ หลักสูตรสำหรับผู้บริหาร หลักสูตรสำหรับผู้ที่มีงานทำอยู่แล้วและต้องศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น หรือแม้แต่การเรียนการสอนผ่านดาวเทียม ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตรวมถึงระบบ E-Learning ซึ่งช่วยอำนวยความสะดวก และสร้างโอกาสและยกระดับการศึกษาของประชากรให้สูงขึ้น

2.4.2 ปัจจัยด้านความเป็นอยู่และพฤติกรรมของคน

ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมีผลต่อวิถีการดำเนินชีวิต รวมทั้งการบริโภคของคนไทยด้วย จากเดิมที่ภายในครอบครัวจะมีการปรุงอาหารและรับประทานอาหารร่วมกันในบ้าน ปัจจุบันมื้ออาหารที่รับประทานในบ้านเริ่มลดลง จากเดิม 2 มื้อ เช้า และเย็น เหลือ 1 มื้อ เช้าหรือเย็น และบางคนอาจไม่ได้รับประทานอาหารที่บ้านเลยแม้แต่มื้อเดียว การเปลี่ยนจากการรับประทานในบ้านเป็นการรับประทานนอกบ้านมีโอกาที่จะรับน้ำตาลมากขึ้น การรับประทานแบบซื้อตามร้านอาหารทั่วไป มักจะตามด้วยน้ำอัดลม ขนมหวาน ขนมขบเคี้ยวที่เป็นผลิตภัณฑ์จากอุตสาหกรรมที่มีน้ำตาลเป็นองค์ประกอบใหญ่ นอกจากนี้ การเติบโตของอุตสาหกรรมและเครื่องดื่มสำเร็จรูป ประกอบกับการนำเข้าอาหารฟาสต์ฟู้ด และน้ำอัดลมหลายชนิด ทำให้คนไทยเปลี่ยนรูปแบบการบริโภคน้ำตาลในทางตรง คือ การปรุงอาหาร ทำขนม ชงกาแฟ ที่สามารถควบคุมปริมาณน้ำตาลได้ มาเป็นการบริโภคทางอ้อมมากขึ้น (น้ำอัดลม กาแฟสำเร็จรูป ขนม และเครื่องดื่มจากโรงงานอุตสาหกรรม) ซึ่งไม่สามารถควบคุมปริมาณน้ำตาลได้ การเปลี่ยนแปลงนี้ทำให้เพิ่มโอกาสในการบริโภคน้ำตาลมากขึ้น

แม้ปัจจุบันคนไทยจะหันมาใส่ใจสุขภาพ โดยที่ผ่านมามีกระแสของการดูแลสุขภาพ และความงาม ดูเหมือนจะเป็นกระแสที่เกาะติดกับคนไทยในยุคนี้อย่างต่อเนื่อง ผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ที่ออกมามองจำหน่ายจะเน้นไปที่เรื่องสุขภาพ เช่น ผลิตภัณฑ์ไขมันต่ำ sugar free แต่ผลิตภัณฑ์เหล่านี้ไม่ได้ช่วยให้การบริโภคอาหารของคนไทยถูกหลักโภชนาการมากขึ้น เพียงแต่ช่วยลดพลังงานส่วนเกินที่ได้จากการบริโภคน้ำตาล เท่านั้น

2.4.3 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม

โรงงานอุตสาหกรรมน้ำตาลมักจะตั้งอยู่ใกล้แหล่งวัตถุดิบ ได้แก่ อ้อย ซึ่งชาวบ้านมีหน้าที่ตัดอ้อยมาส่งให้กับโรงงาน ดังนั้นโรงงานกับชุมชนจึงมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน ในการผลิตน้ำตาลมักจะสร้างผลเสียในด้านสิ่งแวดล้อมหลายด้าน ดังนี้

1) ผลกระทบด้านคุณภาพอากาศ โดยอาจเกิดปัญหาจากฝุ่นละอองในการขนส่งอ้อย กากอ้อย หรือขี้เถ้า ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อระบบหายใจของคนในชุมชนได้ ทั้งนี้โรงงานมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาคือ

- กำหนดให้มีการฉีดพรมน้ำบริเวณถนนและพื้นที่โครงการและบริเวณก่อสร้างเพื่อลดการฟุ้งกระจายของฝุ่นอย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง (เช้า – บ่าย)
- รถบรรทุกที่ขนส่งวัสดุก่อสร้างเข้าสู่พื้นที่โครงการต้องมีผ้าใบปิดคลุมอย่างมิดชิดเพื่อป้องกันการฟุ้งกระจายของฝุ่นละออง และการตกหล่นของวัสดุก่อสร้าง
- กำหนดให้มีการตรวจสอบสภาพและบำรุงเครื่องจักรต่าง ๆ ที่ใช้ในการก่อสร้างเพื่อลดอัตราการระบายมลพิษทางอากาศ
- ควบคุมค่าการระบายสารพิษทางอากาศจากปล่องอากาศของโครงการให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม (พ.ศ. 2548) เรื่องกำหนดค่าปริมาณของสารเจือปนในอากาศที่ระบายออกจากโรงงาน โดยต้องควบคุมการระบายสารพิษมิให้เกิดกว่าค่าควบคุมของโครงการ ได้แก่ ฝุ่นละอองรวม (TSP) ไม่เกิน 30 มิลลิกรัม/ต่อลูกบาศก์เมตร ก๊าซออกไซด์ของไนโตรเจน (NO) ไม่เกิน 200 ส่วนในล้านส่วน
- ควบคุมปริมาณฝุ่นที่ระบายออกจากปล่องเมื่อพบลักษณะที่ผิดปกติจะต้องดำเนินการตรวจสอบสาเหตุและแก้ไขทันที
- ควบคุมคุณภาพกากอ้อยที่จะป้อนเข้าสู่เตาเผาให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดคือมีค่าความร้อนไม่เกินร้อยละ 50 โดยน้ำหนัก เพื่อควบคุมการเผาไหม้ให้มีประสิทธิภาพและลดปริมาณมลพิษที่เกิดขึ้น
- จัดให้มีระบบดักฝุ่นแบบมัลติไซโคลนที่มีประสิทธิภาพในการควบคุมปริมาณสารพิษที่ระบายสู่บรรยากาศให้อยู่ในเกณฑ์ที่อยู่ภายใต้การควบคุมของโครงการ
- จัดให้มีผู้ควบคุมระบบบำบัดมลพิษทางอากาศที่มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในการควบคุม ดูแล และตรวจสอบการทำงานของอุปกรณ์และระบบบำบัดมลพิษทางอากาศ
- ฉีดพรมน้ำกองอ้อยในทิศทางฟุ้งกระจายของกากอ้อยวันละ 2 ครั้ง ในช่วงฤดูแล้งที่มีลมพัดแรง

- พนักงานที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงในการสัมผัสฝุ่นละออง เช่น ลานกองเก็บกากอ้อย ต้องสวมใส่ชุดปฏิบัติงานที่มีชุดสวมรองเท้าบูท และสวมหน้ากากกันฝุ่นเพื่อลดการสัมผัสฝุ่นละออง
- ติดตั้งระบบสายพานลำเลียงแบบปิดเพื่อลดการฟุ้งกระจายของฝุ่นละอองที่จะเกิดขึ้นระหว่างการลำเลียงกากอ้อย

2) ผลกระทบด้านคุณภาพน้ำ กิจกรรมการดำเนินงานของโครงการก่อให้เกิดน้ำเสียซึ่งคือน้ำเสียจากการล้างทำความสะอาดเครื่องจักรและอุปกรณ์การผลิต รวมทั้งน้ำใช้ในกิจกรรมประจำวัน โดยมีวิธีการแก้ไขดังนี้

- กำหนดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียแบบบ่อเกรอะ-บ่อซึม เพื่อบำบัดน้ำเสียที่เกิดจากชีวิตประจำวันของคณงานก่อสร้าง
- กำหนดให้มีบ่อพักน้ำทิ้งจากกิจกรรมการก่อสร้าง เพื่อตะกอนดินและทรายก่อนระบายออกสู่ภายนอกโครงการ หรือนำมาใช้ในการฉีดพรมพื้นที่ก่อสร้างเพื่อลดปริมาณฝุ่น
- ควบคุมคุณภาพน้ำทิ้งภายในบ่อพักน้ำทิ้ง (Holding Pond) บ่อสุดท้ายให้อยู่ในมาตรฐานที่กำหนดโดยกระทรวงอุตสาหกรรม
- จัดให้มีรางระบายน้ำรวบรวมน้ำฝนจากลานกองกากอ้อย ลานกองขี้เถ้า และลานกองกากตะกอนหม้อกรองไปยังระบบบำบัดน้ำเสีย

3) ผลกระทบด้านเสียง กิจกรรมที่ก่อให้เกิดเสียงรบกวนต่อชุมชนในช่วงดำเนินโครงการเกิดจากแหล่งกำเนิดเสียงที่สำคัญ เช่น สะพานลำเลียงอ้อย บริเวณลูกหีบ บริเวณหม้อต้มน้ำ ด้านหน้าและด้านหลัง กังหันไอน้ำ บริเวณหม้อต้มเคี้ยว พัดลมระบายอากาศ ซึ่งมีแนวทางการแก้ไขดังนี้

- กำหนดให้มีอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล เช่น ที่อุดหู และที่ครอบหู สำหรับคนงานก่อสร้างในระหว่างการปฏิบัติงานในพื้นที่ที่มีเสียงดังมากกว่า 85 เดซิเบล (เอ)
- ติดตั้งอุปกรณ์ลดระดับเสียงสำหรับเครื่องจักรที่มีเสียงดังเกินกว่า 85 เดซิเบล (เอ) และจัดให้มีแนวป้องกันเสียงบริเวณพื้นที่ทำงานที่มีเสียงดังเกินกว่า 85 เดซิเบล (เอ) ซึ่งมีบุคลากรปฏิบัติงานประจำพื้นที่

4) ผลกระทบจากกากของเสีย ในการผลิตน้ำตาลมีกากของเสียมากมาย แต่ของเสียต่าง ๆ เหล่านี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ เช่น

- กากน้ำตาล ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตแอลกอฮอล์ และผงชูรส หรือโรงงานผลิตอาหารสัตว์
- กากอ้อย นำไปใช้เป็นเชื้อเพลิงที่หน่วยผลิตไฟฟ้าของโครงการและจำหน่ายให้กับโรงไฟฟ้าได้

- กากตะกอนหม้อกรอง นำไปใช้ในการปรับสภาพดินในพื้นที่การเกษตร
- จีเถ้า นำไปใช้ในการปรับสภาพดินในพื้นที่การเกษตร

แนวทางการแก้ไขคือ โรงงานต้องจัดเตรียมพื้นที่ในการจัดเก็บกากของเสียเหล่านี้ให้เหมาะสมกับชนิดของของเสีย เพื่อรักษาสภาพให้คงเดิม รอการรับซื้อ หรือรอการนำไปการแปรสภาพเป็นผลิตภัณฑ์อื่นต่อไป

ผลกระทบเชิงบวก

1. การบริโภคน้ำตาลของประชารชนนั้น เกิดขึ้นได้กับทุกเพศและทุกวัย เช่น เด็กและวัยรุ่น จะบริโภคน้ำตาลในรูปแบบของ ขนม เบเกอรี่ ซ็อกโกแลต นม น้ำอัดลม ฯลฯ หากเป็นกลุ่มคนวัยทำงานที่ต้องการพลังงานจากน้ำตาล จะบริโภคผ่านอาหารต่าง ๆ รวมถึงเครื่องดื่มชูกำลัง กาแฟ ชา เป็นต้น หากเป็นกลุ่มผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่ต้องการควบคุมน้ำตาล ดังนั้นการบริโภคน้ำตาลของคนกลุ่มนี้จึงมีปริมาณน้อย จะเห็นได้ว่าปริมาณในการบริโภคน้ำตาลนั้นจะเพิ่มขึ้น เมื่อประชารชนมีจำนวนมากขึ้นเช่นกัน

2. การศึกษา วิจัย และพัฒนาผลิตภัณฑ์น้ำตาลมีความก้าวหน้ามาก มีการออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่หลากหลายเหมาะสมกับลักษณะการใช้งานต่าง ๆ เช่น ใช้เสิร์ฟพร้อมกาแฟ ชา ในห้องประชุม งานเลี้ยง งานสัมมนา งานปาร์ตี้ ในรูปแบบน้ำตาลแท่ง น้ำตาลเกล็ด และน้ำตาลซอง ซึ่งรูปแบบสวยงาม ทันสมัยน่าใช้มากขึ้น

3. ในภาพรวมการตั้งโรงงานน้ำตาลภายในพื้นที่หรือแหล่งชุมชน มีทั้งผลดีในด้านการเป็นแหล่งระบายวัตถุดิบ (อ้อย) ที่แน่นอน และเป็นการส่งเสริมเศรษฐกิจในชุมชนและเป็นการสร้างรายได้ให้ชุมชน

4. ปัจจุบันโรงงานส่วนใหญ่คำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมที่ต้องมีต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชนอยู่แล้ว นอกจากนี้ยังมีมาตรการหรือกฎหมายจากภาครัฐ เช่น ข้อกำหนดด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง มาตรการคุ้มครองความปลอดภัยในการประกอบกิจการโรงงานเกี่ยวกับสถานะแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2546 และมาตรฐานสากลด้านสิ่งแวดล้อม ISO 14001 ช่วยทำให้ผู้บริหารในกลุ่มอุตสาหกรรมน้ำตาลพยายามปรับปรุงให้การผลิตน้ำตาลกระทบกับสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด ซึ่งจะเป็นภาพลักษณ์ที่ดีสำหรับโรงงานน้ำตาล เป็นที่ยอมรับของชุมชน

ผลกระทบเชิงลบ

1. จากกระแสสุขภาพที่กำลังเป็นที่นิยมในปัจจุบันทำให้วิถีชีวิตของคนเปลี่ยนไปใช้เวลาว่างด้วยการออกกำลังกาย เล่นกีฬา และพักผ่อนในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น การทำสปา นวดกดจุด โยคะ ทวีร์ล้างพิษ รวมถึงการให้ความสำคัญกับการบริโภคอาหารและ

เครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของน้ำตาลให้น้อยที่สุด และเปลี่ยนไปบริโภคน้ำตาลเทียม หรือสารทดแทนน้ำตาล เพื่อเป็นการรักษาสุขภาพร่างกายให้แข็งแรง และรูปร่างดี ส่งผลให้ปริมาณการบริโภคน้ำตาลในประเทศลดลง

2. ผู้บริโภคที่มีการศึกษามักจะให้ความสำคัญกับข้อมูลโภชนาการในอาหาร คุณประโยชน์ และปริมาณแคลอรี รวมถึงได้ศึกษาประโยชน์และโทษของน้ำตาล ทำให้กลุ่มคนเหล่านี้มักจะไม่นิยมบริโภคน้ำตาล หรือบริโภคน้ำตาลในปริมาณที่น้อยเท่าที่จำเป็น และเลือกเครื่องดื่มแบบ Sugar Free มากกว่าเครื่องดื่มปกติ

3. โรงงานน้ำตาล มักจะก่อให้เกิดผลกระทบกับสภาพแวดล้อมทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงในการวางระบบกำจัดและบำบัดกากของเสียที่ออกมาจากกระบวนการผลิต

2.5 การวิเคราะห์ด้านเทคโนโลยี และผลกระทบ

อุตสาหกรรมอาหารกลุ่มน้ำตาลเป็นอุตสาหกรรมที่มีกระบวนการผลิตค่อนข้างซับซ้อน หลายขั้นตอน ปัจจุบันผู้ผลิตน้ำตาลในประเทศต่างพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตน้ำตาลให้ทันสมัยเท่าเทียมกับต่างประเทศ เช่น เริ่มตั้งแต่การพัฒนาโลจิสติกส์ มีการนำระบบภูมิสารสนเทศ (จีไอเอส) เพื่อบริหารจัดการไร่้อยตั้งแต่พื้นที่ปลูก การบำรุงรักษาเกี่ยวเกี่ยว ขนส่ง ซึ่งจะลดต้นทุนการเกี่ยวเกี่ยวและขนส่งลง 10% การนำอ้อยเข้าสู่โรงงาน มีการนำระบบการจัดระบบคิว คือการแจ้งคิวผ่านระบบ SMS ทั้งนี้ เพื่อลดปัญหาการติดคิวหน้าโรงงานและเพื่อให้ชาวไร่ได้วางแผนการใช้เครื่องมือ แรงงานให้พอเหมาะกับปริมาณอ้อย การจัดตำแหน่งการขึ้นน้ำตาล Loading Station ได้พร้อมกันถึง 8 คันรถ เทคโนโลยีในการบรรจุ ในห้องบรรจุน้ำตาลได้มาตรฐาน GMP&HACCP พร้อมทั้งมีเครื่องจักรและระบบการบรรจุน้ำตาลที่ทันสมัย ควบคุมการลำเลียงและการปิด-เปิดน้ำตาล เพื่อกำหนดประเภทการบรรจุควบคุมด้วยระบบอัตโนมัติ PLC Control นอกจากนี้ยังมีระบบการขึ้นน้ำตาลเข้าสู่คอนเทนเนอร์ด้วยเครื่อง Telescopic Conveyor เพื่อส่งมอบให้ลูกค้าแทนระบบ Direct Load ระบบสายพานลำเลียงด้วยลม Aero Belt ซึ่งสามารถช่วยลดค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นซ้ำซ้อน (Double Handling) และระบบการจัดเรียงกระสอบน้ำตาล 50 กก. อัตโนมัติหรือที่เรียกว่า Paratizer

ผลกระทบจากเทคโนโลยีที่มีต่ออุตสาหกรรมอาหารกลุ่มน้ำตาล กากน้ำตาล และผลิตภัณฑ์จากน้ำตาล พบว่า เทคโนโลยีการผลิตน้ำตาลภายในประเทศ มีความเจริญก้าวหน้ามาก แต่ส่วนใหญ่เป็นเทคโนโลยีที่ต้องนำเข้าจากต่างประเทศ ผู้ประกอบการน้อยรายที่จะวิจัย และสร้างเครื่องจักรขึ้นมาใช้เอง แต่ทั้งนี้ผู้ประกอบการต่างก็พัฒนาเทคโนโลยีในการผลิตน้ำตาลอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการผลิตน้ำตาลให้มากที่สุด ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนในการผลิตและสามารถสร้างความได้เปรียบเชิงการแข่งขันกับคู่แข่งได้